

POLITIKA IR RIZIKA

PREZIDENTO TEORIJS IR JŲ VERTINIMAS

Samprotaudamas apie prezidento Nixono sprendimą pulti komunistų pozicijas Cambodijoje, New York Times James Reston sakosi iš prezidento padėjėjų patyręs tris prezidento teorijas kaip elgtis su komunistais bendrai ir Sovietų Sąjunga specialiai. Jos esančios tokios:

Visų pirma negali pasirodyti esąs silpnas vienoje pasaulio dalyje nesužadindamas Maskvai vilčių, kad busi toks pat ir kitur;

Antra, netikėtumas yra labai svarbus. Jei so vietai nebus tikri, kaip amerikiečiai atitinkamu momentu pasielgs, jie bus daugiau atsargūs ir bus suinteresuoti dabartinės būklės išlaikymu;

Pagaliam, drąsūs ėjimai tarptautinės politikos šachmatų lentoje gali būti daugiau efektyvūs negu smulkūs žingsniai prie kurių komunistai turi laiko prisitaikinti. Anot Restono, tos teorijos yra drąsios ir pavojingos, nors ir turi daly tiesos. Pavyzdžiui, so vietai pabandę įtaisyti savo raketų bazines Kuboje tik po to, kai prezidento Kennedy pradėta "Kiaulių įlankos" invazija nebuvo pravesta iki galo. Nixonas kiekvienoje savo kalboje išpėdavęs, kad priešas nepasinaudotų amerikiečių pasitraukimu iš Vietnamo, tačiau priešas to nepaisydamas bandė stipriau įsitaistyti Cambodijoje. Ko trūko buvo įrodymas, kad jo žodžius gali pasekti veiksmai. Dėl to prezidentas turėjęs įsakyti žygiuoti į Cambodiją ir bombarduoti šiaurinę Vietnamą.

Restonas abejoja tų teorijų tikrumu. Jam atrodo, kad komunistai būvę mažiau nustebinti Nixono ėjimais negu kongresas. Atrodo, kad daugiausia ko Restonas bijo yra tai, kad prezidentas elgdamasis pagal savo teorijas imasi rizikos. O kas bus jei jam nepasiseks? Restonui politika turi būti be rizikos...

Rašydamas tuo pačiu klausimu Time magazinas aiškina, kad prezidentas savo žygiu į Cambodiją tikėjosi priversti Hanojų derėtis ir įrodyti sąjungininkams, kad Amerika jų neapleis križės valandoje.

Tačiau to pasiekti jam skandalingai nepasisekė: 'On both counts he not only failed but failed disastrously'. Girdi, komunistai neparodė naujo noro derėtis, o Kosyginas sušaukė spaudos konferenciją, kurioje JAV spėjo. Be to, Vakarų Europoje Nixono žygių į Cambodiją ne tik nesulaukė pritarimo, bet sukėlė nepasitenkinimo. Maža to, Nixono žygis gali suartinti Maskvą su Pekinu, nes sovietai ir kiniečiai gali susi-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

tarti dėl bendros politikos pietryčių Azijoje.

Dėl viso reikia pastebėti, kad tam tikras bendras sovietų - kiniečių frontas ten jau seniai egzistuoja. Tiek Sovietija su savo europiniais satelitais, tiek Raudonoji Kinija savo bendraminčius Azijoje pagal išgalles remia. Sunku patikėti, kad amerikiečiams pavyzdžiui, iš pietryčių Azijos pasitraukus, tarp Maskvos ir Pekino ten prasidėtų peštynės dėl įtakos. Atvirkščiai, so vietai būtų patenkinti, jei kiniečiai patrauktų į pietus, užmiršdami savo Vakarų ir Rytų sienas. Tiesa, Hanojus ir Maskvą pakėlė nemažą triukšmą, bet kol kas nieko nepadarė, kas drastiškai pakeistų padėtį. Atseit, jų tolimesni ėjimai priklausys nuo susidariusios padėties.

Kol kas galima drąsiai tvirtinti, kad Nixono žygis į Cambodiją yra teisingas žingsnis. Vienintelis šešėlis yra sukeltas nerimas viduje. Tačiau studentijos nerimas yra kilęs ne vien dėl Vietnamo, bet iš viso dėl nepasitikėjimo bet koku autoritetu. Nerumai būtų kilę ir be Cambodijos akstino. Mokslo metų ankstyvėnė pabaiga čia galėtų būti labai laiminga išeitis,

nes namo grįžę nenuoramos, rasit, greičiau įsitikintų savo pastangų beprasmiškumu ir net žala, negu būdami krūvoje universitetų salėse ir koridoriuose.

Parašėte dar norisi sustoti prie idomaus reiškinio. Amerikos žydai pasirodė labai aktingi sąjūdyje prieš Vietnamo karą. Jei tačiau tas sąjūdis laimės ir prezidentas bus priverstas atitraukti kariuomenę iš pietryčių Azijos, tuo pačiu bus išspręstas ir Izraelio likimas. Juk būtų nelogiška ginti Izraelį, jei apleidžiamą pietryčių Aziją. Tiesa, bus bandoma įrodinėti, kad JAV turi didesnius interesus Artimuosiuose Rytuose negu Tolimuosiuose, bet į tai galima lengvai atsikirsti, nurodant, kad jei Izraelio nebūtų, arabų kraštai vėl pradėtų ieškoti amerikiečių draugiškumo, kratydamiesi sovietų 'globa'. Kiekvienu atveju bizniauti su amerikiečiais jiems naudingiau negu su sovietais! Už tat prezidentas Nixonas, kalbėdamas su į Washingtoną sušauktais gubernatoriais ir pastatė politiskai idomų klausimą: "How can we be expected to mobilize any public opinion for the Izraelis if we bug out of Viet Nam?" Platesnės diskusijos tuo klausimu tikrai nepakenktų.

JAV Prezidento atsakymas VLIKui

JAV Prezidentas R. M. Nixon, gavęs Vliko pirmininko dr. J.K. Valiūno ir Dipl. Tarnybos šefo St. Lozoraičio š. m. balandžio 14 d. laišką, pavedė jį atsakyti Valst. departamentui sekretoriui Martin J. Hillenbrand. Seka laiško, išsiųsto š. m. gegužės 4 d. ir adresuoto Vliko Pirmininkui dr. Valiūnui, tekstas:

Gerb. dr. Valiūnai, Prezidento prašomas, atsakau į Tamstos ir p. Lozoraičio balandžio mėn. 14 d. laišką, kuriame buvo paliesti Rytų - Vakarų ir Baltijos Valsčių klausimai.

Jungt. Amerikos Valsčių tebesilaiko jų vykdomos politinės krypties -- nepripažinti prievarta įvykdyto Baltijos valsčių įjungimo į Sovietų Sąjungą ir užjaucia bei supranta Baltijos tautų siekimus atgauti laisvę ir nepriklausomybę.

JAV-bės, bendradarbiaudamos su jų NATO sąjungininkais, pritaria ligšiolinių Rytų-Vakarų ryšių plėtrai, laiko svarstyti Sovietų Sąjungos ir Rytų Europos kraštų pareikštą norą aptarti būdus, kuriais bū-

tų siekiama, konstruktyviai veikiant, sumažinti įtampą ir paskatinti bendradarbiavimą Europoje.

Mes tikime, kad kiekvienai konferencijai Europos saugumo klausimais reikia iš anksto pasirošti. Prie galimos konferencijos sėkmės žymiai prisidėtų pažanga, vykdam dvišalius ir daugiašalius svarstymus ar šiuo metu tariantis pagrindiniais Rytų - Vakarų klausimais. Konferencija Europos saugumo klausimais neturėtų būti priemonė patvirtinti dabartinę Europos padalinimą.

Mes dėkojame už Prezidentui pateiktas jūsų pažįdras.

Martin J. Hillenbrand

Vlikas pasiuntė tokio turinio raštą JAV Prezidentui R.M. Nixonui. Jo nuorašas Eitos išsiuntinėtas keliolikai JAV dienraščių ir trims spaudos agentūroms:

Pone Prezidente, Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas remia Jūsų pastarojo meto priemones, kuriomis siekiama išlaikyti tautų laisvę apsisprendimo teise Pietryčių Azijoje.

Alpo Gilvydžio pagerbimo dalyviai. Vidury, penktas iš dešinės, sėdi sukaktuvininkas.

ALPO GILVYDŽIO PAGERBIMAS DETROITE

Alpo Gilvydžio visuomeninės, kultūrinės ir politinės veiklos šakotumas ir gilumas stebino kiekvieną dalyvavusį Jubilato deimantinės amžiaus sukakties proga. Jo pagerbimas ėjo dviem kryptimis -- kaip sukaktuvininko ir kaip paskutiniojo seimo vicepirmininko.

A. Gilvydis ir jo vyresnioji duktė, atstovavusi sergančią motiną -- poniją Gilvydienę, buvo iškviesti į sceną ir čia mergaitės prisegė po gėlę. Akademijos rengėjų vardu p. St. Šimoliūnas iškėlė Jubilato "Lithuania 700 Years". Kultūros Klubu vardu pasveikino A. Musteikis ir įteikė naujai pasirodžiusią žurnalisto Br. Railos knygą "Dialogas su Lietuviais" ir amerikietės lietuvės -- kultūros klubo narės įdavė B. Armonienės "Leave Your Tears in Moscow".

Po kultūrinių reikšmingų dovanų įteikimo Jubilatas su dukra apleidė sceną ir prie mikrofono pasirodė paskaitininkas prof. Br. Nemickas. Paskaitininkas lieté jubilatą kaip vicepirmininką paskutiniojo Lietuvos seimo. Jis, remdamasis konstitucijomis, rinkimų įstatymais ir panaudota partijų tvarka bei palygindamas visų keturių seimų rinki-

Paskutiniojo Lietuvos Seimo vicepirm. A. Gilvydis atšventęs 75 metų amžiaus sukaktį.

mus su Amerikos, Šveicarijos ir kitų kraštų, padarė išvadą, kad visi keturi Lietuvos seimai buvo vienos kokybės, vienodo demokratiškumo. Jo paskaita turėtų būti atspausdinta, kad plačioji visuomenė žinotų, jog laikurių politikiečių daromi priekaištai ketvirtajam seimui yra netikslūs.

Dr. Bronius Nemickas skaito paskaitą Detrote apie Lietuvos seimų santvarką.

Prelegentas paskaitą kiek patrupino, nes reikėjo pasimatyti su The Detroit News dienraščio bendradarbiu pasikalbėjimui. Tas pasikalbėjimas pasirodė gegužės 4 d. minėtame laikraštyje su stambia antrašte: Lithuanian Liberation Group seeks U. S. aid. Pasikalbėjimas trumpos su per 50 eilučių ir Br. Nemicko nuotrauka. Be to, laikraščio redaktorius paprašė parašyti specialų straipsnį ir pažadėjo jį idėti spaudoje. Šį pasikalbėjimą suorga-

nizavo Saulius Šimoliūnas ir jam už tai priklauso lietuvių padėka. Reikia atsiminti, kad The Detroit News laikraštis spausdina per pusę milijono egz.

Po Br. Nemicko paskaitos prie mikrofono atėjo teis. V. Šarka ir padarė kiek smulkesnę Alpo Gilvydžio visuomeninę veiklą.

Po paskaitų Jubilatas vėl pasirodė scenoje, pareikšdamas padėką minėjimo rengėjams, dalyviams ir dovanų įteikėjams.

Baigiant akademią ALTS-gos skyriaus pirm. St. Šimoliūnas pasiūlė visuomenei rezoliuciją, kuria užgiriamas JAV prez. Nixono laikymasis komunistų atžvilgiu. Pritarimas buvo visuotinis. Po akademijos rengėjai pakvietė prie vaisių stalo įgretimą salę, kur susirinko apie 80 asmenų.

Besivažišinant nebuvo užmirštas sukaktuvininkas. Prasidėjo sveikiniai žodžiu ir raštu. Raštu sveikino ALTS-gos Centro valdybos p-kas p. T. Blinstrubas, Chicagos Agronomų S-gos vardu ir Detrote agronomų vardu agr. J. Baublys, Vilniaus Krašto Lietuvių S-gos vardu K. Veikutis, gener. J. Černius kaip buvęs vyriausybės atstovas ir kaip kupiškėnas, šaulių vardu Šaulių S-gos C. V-bos pirm. V. Tamošiūnas, Detrote LB vardu inž. J. Gaižutis, karių savanorių veteranų -- kap. J. Mitkus, D. Org. Centro vardu -- Brizgys, sukaktuvininko sūnus Antanas Gilvydis ir giminės. Po visų sveikinių sugiedota ilgiausių metų. Užbaigai p. Pranė Balandienė padovanojo skaniausią ir didžiausią tortą.

Šį pagerbimą suorganizavo ALTS-gos Detrote skyriaus valdyba, kurios priešakyje yra teis. Stasys Šimoliūnas. Minėjimas reikšmingas, nes atskleidė Gilvydžio visuomeninę veiklą dar caristinės okupacijos metu ir atvedė į besikuriančios Laisvos Lietuvos laikus. Padėka priklauso rengėjams ir visiems talkininkams.

(am)

LENINAS BE KAUKĖS (1)

"RAUDONOJO CARO" TIKRASIS VEIDAS

Viso pasaulio komunistai šiais metais mini šimto metų gimimo sukaktį Lenino, to nedidelio žmogaus demoniškos išvaizdos, kurio plikas pakaušis nešiojo sėklą, išauginusią kruviniausią pasaulyje derlių. Kas tikrumoje jis buvo? Štai jo veidas be kaukės ir be gražiai apie jį sukurtos legendos.

Prie plačiosios Volgos krantų, kur ne kartą buvo sprendžiamas Rusijos likimas, 1870 m. balandžio 10 d., pagal rusiškąjį kalendorių, gimė Vladimir Iljič Uljanov, kuris po Lenino pseudonimu, 47 metams prasilinkus, užantspaudavo Rusijos tragišką likimą ir pasidarė pirmuoju mirtį nešančiu auto-kratu moderniais laikais.

Tas naujasis dievas, garbinamas kaip faroanas, negimė tvartelyje, Simbirsko nedideliame miestely, kuris buvo carų tvirtovė Azijos pasieny, bet turtingame name, aristokratiname kvartale.

Jei laikytumėmės Lenino oficialios biografijos, kurios paskutinioji buvo atspausdinta 1963 metais Markso - Engelso - Lenino Instituto 600 puslapių storumo knygoje, tai beveik nieko nerastume apie jo senolius. Užteko aštuonių eilučių jais nusikratyti. Sužinoma tik tiek, kad jo seneliai priklausė vargingųjų klasei Astrachano viduriniajam luomui. Tai viskas.

Mums tik atidengia, lyg apgailestaujant, kad jo senelis buvo gydytojas. Keistas diskretizmas rašant biografijas. Tas rodo, kad didžiojo revoliucionieriaus veidas šimtu nuosimčių nesutampa su tiesa, ir 46 metams po mirties jo režimo tęsėjai toliau pasakoja sukurtą legendą, stengdamiesi nepasakymu nuslėpti tiesą.

Šis tylėjimas yra beprasmiškas, žinant kad caristiniai archyvai buvo biurokratiškai tvarkomi ir kiekviena smulkmena buvo registruojama, o tuo labiau tokių žmonių, kurie veikė prieš valdžią.

Astrachane, buvusioje mongolų sostinėje, gyveno siuvėjas Nikolas Vasiljevič Uljanov, kirpdamas plačias kelnes miesto prekybininkams. Jis buvo užkietėjęs viengungis, neapdovanotas grožiu tad ilgai negalėjo surasti žmonos ir jau senstelėjęs, vedė 24 metais už save jaunesnę kalmukę, kilusią iš mongolų, Aleksandrą Smirnovą. Iš tos senelės Leninas matyt paveldėjo mon-

goliškas siauras akis.

Nikolas, pats būdamas didžrasių kilmės, nebuvo koks turtingas bajoras, bet ir negyveno vargė. Savo žmonai ir keturiems vaikams turėjo pasamdęs tarnaitę. Paskutinysis vaikų buvo Ilja, vėliau tapęs Lenino tėvu. Kai senasis Nikolas numirė tarp audeklo ritinių, Iljai buvo tik penkeri metai ir jo vyresnysis brolis Vasilijus ėmėsi jį globoti ir leisti į mokslius.

Vasilij dirbo pas turtingą Astrachano prekybininką ir reikia manyti, kad jis turėjo gražią padėtį, palyginus su jo jaunu amžiumi, arbasenį Uljanovas paliko užtenkamai pinigų, kad jaunasis Ilja galėtų išsi-mokslinti ir tapti profesoriumi, o vėliau Simbirsko rajono mokyklų direktoriumi, kai jam gimė sūnus Leninas.

Diskretiškumas iš komunistų pusės yra didelis, kiek tai liečia Lenino kilmę iš motinos pusės. Prie Simbirsko buvo didelė vokiečių ir Vokietijos žydų kolonija, kuri po 1917 m. revoliucijos buvo pasivadinsi Volgos vokiečių respublika su sostine Saratove ir Stalino buvo išblaškyta po Sibirą II Pas. karo pradžioje. Šitoje kolonijoje dirbo Saint Petersburgo akademijos diplomuotas gydytojas Aleksandr Dimitrovič Blank. Tas turtingas gydytojas buvo Lenino senelis iš motinos pusės. Visi duomenys rodo, kad jis buvo žydas. Pagaliau sovietai niekad nepaneigė Lenino žydiškos kilmės ir nesistengė dokumentais to įrodyti.

Gydytojas Blank apylinkėje turėjo didelius žemės plotus ir Kakuški-ne dvarą su keliais šimtais baudžiauninkų, kurių gyvenimo sąlygos nekludė ramiai miegoti žmogui, kurį Lenino biografai vadina liberališkiausiu asmeniu. Dr. Blank buvo vedęs vokie-tę iš kurios turėjo dukrą Mariją, išaugintą vokie-tės auklės, nes motina anksti mirė. Maria vėliau tapo Lenino motina. Ir keista, kad sovietų Didžiosios Enciklopedijos tekste, kuris skirtas Leninui, ji visai neminima, o kalbama tik apie jo tėvą, tačiau Maria Blank buvo aukštos kultūros, kalbėjo rusiškai, vokiškai, angliškai ir prancūziškai. Ji tvarkė turtus, kuriuos palikdavo jai tėvas. 1863 m. Penzoj ji susituokė su prof. Ilja Uljanovu, kuris mokytojavo Nižni-Novgorode gimnazijoje, pirm paskiriant inspektoriumi į Simbirską 1869 m. Ir šitoj šeimoj, kuriai nieko netrūko, seneliais metais gimė Leninas.

Tad, kaip matome, ofi-

ciali Lenino biografija mažai ką turi bendro su tikrove. Vladimir Iljič Uljanov nebuvo šimtaprocentiniai didžrasi, nei iš vargingos klasės. Jo kraujuje buvo tik ketvirtis didžrasi, o kitas kalmuko ir vokiško-žydiško.

Jaunasis Leninas pradėjo, kaip ir privalama jaunam revoliucionieriui, nuo žaislų naikini-mo, kuriuos jam padovanodavo, vietoj žaidė su jais, taip rašo jo sesuo Ana. Jis buvo arogantiškas ir mažai mėgiamas, net ir motinos, nors sakoma, kad jis buvo visų mylimas.

Šitą turtuolio vaiką iki devynių metų mokino re-petitorius. Aukso rubliai iš senelio dvarų ir toliau plaukė, nors Aleksandras II 1861 m. panai-

kino baudžiavą, bet vergai neišnyko iš Kokuški-no ir Uljanovas neturėjo rūpesčio dėl pinigų. Joks jų šeimos narys nedirbo ir galėjo daug keliauti.

Leninas, atrodo, su broliais ir seserimis nesugyveno ir laikėsi nuojų nuošaliai. Augdamas jis nepasidarė gražuoliu. Buvo nedidelio ūgio trumpom kojom, rusvais plaukais. Jis nežavėjo merginų ir greit prapliko, tad visom jėgom atsidavė mokslui, stengdamasis šioje srityje būti pranašesniu už kitus. Šachmatų žaidime jis nedovanodavo klaidų, net savo broliams. Jis buvo negailestingas. Negalėdamas ištarti gerai gar-są r, jis vengė kalbėti ir daugiau rašė. Jis laikėsi vienišas ir teturėjo vieną troškimą pasirodyti pirmuoju savo protingumu.

Komunistai stengiasi įtikinti, kad jaunasis Leninas domėjosi politika, kad jo šeima buvopalanki revoliucinėms idėjom. Nieko panašaus. Jo tėvas, mokyklų direktorius, vaikščiodavo į cerkvę ir labai verkė kai Aleksandras II buvo nužudytas, o pats Leninas labiau skaitė Turgenevą, negu Marką.

(Bus daugiau)

Sovietų šnipo Penkovskio užrašai (3)

1963 metų gegužės 7 dieną karinės sovietų žvalgybos pulkininkas Penkovskis buvo teisiamas už ryšį su Vakaraais, pripažintas kaltu ir sušaudytas.

Jo knyga atskleidžia sovietų šnipų tinklą tiek plačiai, pradedant tūkstančiais smulkų "rezidentų" visuose pasaulio kraštuose ir baigiant sovietų centro komiteto maršalais bei partijos šulais, jog gaunamas ne-jaukus išpuolis, kad tie milijonai iš pažiūros blankių biurokratų tikrumoje tiek ir teveikia, kad šnipinėja visą pasaulį ir vieni kitus.

Pats generolas Gornyi teismo prokuroras, nušvietė jų agentų metodus kai jie rinko medžiagą apie įtariamąjį Penkovskį, sekiodami jį dieną ir naktį, fotografuodami kiekvieną jo sutiktą žmogų, klausydami jo telefonų pasikalbėjimų ir t.t.

... "Paryžiuje buvimo metu Penkovskiai buvo nurodyta amerikiečių slapta "pašto dėžutė" Maskvoje 5/6 Puškino gatvėje. Prieš iškisiant už radiatoriaus, stovinčio koridoriuje, kokius dokumentus ar mikrofilmą, Penkovskis pirma turėdavo pažymėti juodu brūkšniu 35-tą žibinto stulpą Kutuzovo prospektu, o įdėjus medžiagą pasukti G 3-26-87 arba G 3-26-94 telefono numerius ir išgirdus atsakymą, padėti triubelę.

... Be to jam buvo duotas K 4-89-73 numeris pašaukti savo korespondentus, kad atsiimtų medžiagą šiuo būdu: bet kurį pirmadienį 9:10 val. vak. jis turėjo iššaukti tą numerį du kart, vienos minutės tarpu, ir

tris kart papūtus triubelėn, pakabinti.

Jam buvo taip pat įteikta atviručių, su bet kokiais nekaltais tekstais ir jau užrašytais adresais kurios tarnavo pasiųsti sutartus pranešimus. Taip pav. jei Penkovskis būtų pakeitęs savo darbovietę jis turėjo pasiųsti atviruką su Maskvos sutartu vaizdeliu adresuotą Anglijon šiaip redaguotą: "Aš smagiai leidžiu laiką ir netgi pamėgau vodką. Štai kaip Maskva atrodo, ir galite pastebėti kokios plačios gatvės. Papasakosiu smulkiau grįžus, Dick"

Tas pats generolas Gornyi davė tokią šnipo charakteristiką:

"Penkovskį motyvavo pavydas tuščia garbė, lėbavimo ir gero gyvenimo pomėgis ir jo moralinis nuosmūkis. Taip jis pasidarė išgama, o pas-kui išdaviku. Joneparastas karjerizmas, egoizmas ir ambicija jausenai apsiroiskė. Jis nuolat stengėsi prisiplakti prie asmenų su aukščiausiu autoritetu ir įtaka jiems pataikaudamas.

Jis buvo parsidavėlis pinigų mėgėjas, ir nors buvo gerai apmokamas, gobšumo pagautas troško dar daugiau ir pradėjo taupyti pinigus banke (baisus dalykas!)

Jis ypač mėgo kelionės užsienin (koks niekšas!). Tiksliai pasakius jo nepasitenkinimas savo darbu ir jo kartelis kilo iš fakto, kad jam nebuvo pasiūlyta tarnyba užsienyje".

(The Penkovski papers 358-377)

Skaityk ir platink DIRVĄ

laiškai Dirvai

ATVIRAS LAIŠKAS

Pastarąjį mėnesį ryšium su solisto Vaclovo Daunoro koncertu angelių mieste, mano vardas ir pavardė, tik jau vėliškai apšviesta, gana dažnai pradėjo rodytis kai kuriuose laikraščiuose ir laikraščeliuose bei naminiu būdu gamintos proklamacijose. Ale nuo pat Pacifiko pakraščio ligi Atlanto balos!

Tie rašiniai, korespondencijos, pagraudenimai ar pasipiktinimai beveik visi tik anonimų parašyti. Ponų ir ponių...

Viskas, kas ta proga aplemame buvo rašoma, yra prasimanymai, nesąmonės, insinucijos, melas, skurdžių skurdžiausias idiotizmas.

Reikėtų turėti begalę laisvo laiko arba visiškai nebeturėti kito veikti, jeigu pradėtum tuos beprotybės ir nachališkumo pliurpalus atsiliepti ir atitaisinėti.

Dar prieš keletą metų kai kuri mūsų spaudos dalis (pridedant dar ir sovietinę) mane dažniausiai laikydavo ir vadindavo vis fašistu, nacių, hitlerininku, reakcionieriumi ir totalistu.

Dabar tos pat spaudos dalis jau "neabejotinai" mane krikštija komunistu, "patekusių į pinkles", "dar kartą pakeitusiu pažiūras", o apalamai -- puvėsiu, mauru ir žioplui.

Iš tikrųjų, man tai gana linksma nardyti tokioje draugiškų nuomonių ir patriotiškų charakteristikų įvairybėje. Kartais, ryta nubudęs, net nebežinau, kur gyvenu: ar Los Angeles, ar Hitlerio Berlyne, ar jau Maskvoje...

Būdinga, kad per visą tą laiką nei vienas iš rašančių ponų ir ponių nei žodžiu, nei laišku manęs ne paklausė, ne pasitelavo, kas čia vyksta, kur tiesa, kodėl taip, o ne kitaip. Bet rašo, rašo, rašo!

Ta proga brangius kolegas prašyčiau nesivarginti ir manęs negaišinti. Kiek mano kuri pažįsta ar laikysena yra "pasikeitusi", didelė dalis atsakymų ir aiškiausių duomenų yra sudėta į "Dialogą su lietuviais".

Pastarojo mėnesio įvykiai ir spaudos "dialogai" tos knygos tizes ir išvadas labai maloniai parvirtina. Net su kaupu, net su nelaukta tirštu pertekliumi. Su gilia pagarba, Jūsų -

Bronys Raila,
Los Angeles, Calif.

NESUPRASTAS PAMOKSLAS

Korespondentas aprašydamas Vasario šešioliktos minėjimą Rochesterį visą minėjimo eilą gražiai aprašė, išskiriant pamokslą bažnyčioje.

V. Vitkus
Rochester

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAI DOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAM PASIRANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.STEIGIAMOJO SEIMO
ATSTOVŲ ŽODIS

Lietuvos Steigiamojo Seimo buvėnariai, ryšium su Seimo sukviatimo 50 metų sukaktimi, su šiuo raštu kreipiasi į atitinkamų aukštųjų parlamentų rūmų bei senatų, ir į žemųjų parlamentų rūmų narius ir į panašias atitinkamų kraštų demokratines institucijas:

Gerbiameji,

Minint 50-ją Lietuvos Steigiamojo Seimo istorinio pirmojo psėdžio sukaktį, mes, žemiau pasirašę, laisvame pasaulyje gyvenę buvę Seimo nariai, jūsu maloniam dėmesiui pateikiame šias mintis:

Lietuvos Steigiamasis Seimas, 1920 metais visuotinio balsavimo keliu išrinktas ir lietuvių tautos atitinkamai įgaliotas, 1920 metų gegužės mėn. 15 d. paskelbė, kaip įvykusį faktą, atstatymą nepriklausomos ir suvereninės Lietuvos Respublikos, laisvos nuo visų ryšių su Rusija ar kitomis valstybėmis. Steigiamasis Seimas taip pat patvirtino Lietuvos su Sovietų Rusija Taikos sutartį, kurioje pastaroji pažymėjo, jog ji: "pripažino be jokių rezervų Lietuvos Valstybės suverenines teises ir nepriklausomybę, su visomis iš to pripažinimo sekančiomis juridinėmis išvadomis, ir laisvu noru visiems laikams atsisakydama visų Rusijos suvereninių teisių į lietuvių tautą ir Lietuvos žemę".

Tačiau SSSR, susitarusi su nacių Vokietija, 1939 metais įvykdė sąmokslą prieš Lenkiją, Rumuniją, Suomiją ir Baltijos valstybes. Sovietų - nacių apgaulingai suokalbčio išdavoje Lietuvai buvo primesta vadinama "tarpusavės pagalbos sutartis", krašte buvo įsteigta visa eilė sovietų karinių bazių, o 1940 m. birželio 15 d. Sovietų Sąjungos ginkluoti daliniai įsiveržė ir užėmė kraštą.

Siekdama nuslėpti šiuos, neišprovokuotos agresijos prieš Lietuvą veiksmus, SSSR, uždraudusi visas nekomunistines partijas ir suėmusi daugiau kaip 2000 žmonių lietuvių veikėjų politikos, kultūros ir ūkio srityse, 1940 metų liepos mėn. 14 d. sureižisavo vadinamus "rinkimus" Liaudies Seimą, kuriam kandidatų parinko Kremlius. Buvus jautiamai Raudonosios armijos grėsmei ir prieš nebalsuojančius panaudojus atvirus grasinimus, rinkikams nebeliko kitos išeities, kaip "balsuoti" už "pasiūlytą" kandidatų sąrašą.

1940 metų liepos mėn. 21 d., vos vienai valandai ir trims minutėms praslinkus, pirmąjį posėdį pradėjęs, "Liaudies Seimas" priėmė nutarimą, kuriuo paskelbtas sovietinės santvarkos įvedimas ir Lietuva paskelbta Sovietų Socialistinė Respublika. Po trumpo pertraukos, buvus reikalui išversti kitą nutarimą iš rusų į lietuvių kalbą, "Liaudies Seimas" priėmė antrąjį nutarimą, kuriuo SSSR Aukščiausioji Taryba prašyta priimti Lietuvą į Sovietų Sąjungą sąjungine respublika.

Visos SSSR pastangos užmaskuoti jos įvykdytą agresiją pasaulio nesuklaidino. JAV-bių Kongreso Atst. Rūmų (83 Kongresas, H. Res. 346) Pranešimo spec. Komitetui išvadoje pareiškiamas:

"Klaidingi ir tikrove neparemti yra bet kokie SSSR tvirtinimai, esą, jai vadovaujant 1940 m. liepos mėn. įvykdyti rinkimai buvo laisvi ir savanoriški ar kad buvo teisėti tų rinkimų išdavoje išrinktame 'Seime' priimti nutarimai, kuriais buvo prašoma Lietuvą pripažinti sovietine respublika".

Europos Taryba gi, savo pranešime apie Baltijos valstybes (1960 m. rugpiūčio mėn. 23 d., dok. 1173) pažymėjo, kad:

"Maskva bando įtikinti laisvąjį pasaulį, kad lietuvių tauta savo noru prisijungė prie sovietų pavergtų tautų grupės ir kad lietuvių tauta, sovietų okupacijoje, pasiekusi žymią ūkio ir kultūros pažangą.. Iš tikrųjų gi, sovietų propagandai, jų teigimams patvirtinti, nepavyko pateikti jokio tarptautinio teisinio įrodymo.

Sovietų vadų pareiškimai yra klaidiną ir prieštarauja tikrajai padėčiai Lietuvoje".

Mes reiškiamo savo giliausią padėką vyriausybėms ir parlamentų atstovams visų tų kraštų, kurie griežtai nepripažįsta prievarta įvykdytos ir neteisėtos, kad ir užmaskuotos, aneksijos ir kurie remia visų tautų savivaldos teisę. Mes taip pat dėkojame laisvojo pasaulio vyriausybėms, parlamentams bei paskirtiems asmenims, palaikantiems lietuvių tautą, jai ginant žmogaus teises ir

Šiuo metu mūsų lietuviškos spaudos puslapiuose mirgėte mirga 20 metų sukaktimis: organizacijų įsisteigimo, įvairių komitetų veiklos, tautinių šokių, chorų ir pavienių asmenų atliktų darbų bei išikūrimo naujose žemėse, kurių demokratinė santvarka leido mums steigti ir plėsti savo tautinę veiklą visose srityse visomis priemonėmis. Jau visas dvidešimtmetis, kaip dirbame, pluštame, veikame siekdami lietuviybės išlaikymo išeivijoje ir sovietų okupuotos Lietuvos laisvės atstatymo.

20 metų sukaktys nėra eiliniai žmogaus riboto amžiaus gyvenimo įvykiai, todėl natūralu, kad stengiamės juos vienaip ar kitaip atžymėti. Keliaudami į nežinomą tremtį retas kuris tikėjome taip ilgai užtrukti svetur, todėl nenuostabu, kad per tokį ilgą laiką esame pasilgę savo gimtojo krašto bei artimųjų, jeigu jų dar turime. Vos išikūrę pastoviau naujoje žemėje skubėjome kurti ir organizacijas, nes tikėjome, kad drauge dirbant sugebėsime daugiau nuveikti tiek lietuviybės išlaikymui išeivijoje, tiek savo tėvynės išlaisvinimo iš sovietinio pavergėjo atžvilgiu. Eilę orgjų atkūrėme jau nepriklausomoje Lietuvoje veikusių ir steigėmų naujų. Kas iš mūsų orgjos įstatams pritarė, tas savo noru išpareigojo dirbti jų įgyvendinimui, gerbti tos orgjos demokratiniu būdu išrinktą autoritetą įstodamas nariu.

Per 20 metų orgjų veikimas buvo darnus ir vieningas, bet švėsdami dvidešimtmečius pradėjome nebesutarti, atsiranda narių, nebeorinčių laikytis savo orgjos bendrų nutarimų, kurie pirmojo vietoj privalomi tų orgjų nariams. Yra nutarimų, padarytų ne kelių asmenų valdybos, bet organizacinių, net ne vienos kurios, o daugelio kartų suvažiavimų daugumos.

Vienas iš tokių nutarimų beveik visų lietuvių išeivijos orgjų Amerikoje, tiek kituose kraštuose yra dėl bendravimo su Lietuvos pavergėjo patikėtiniais prisidengiant kultūrinio bendra-

kovoiant už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Tuo pačiu metu mes kreipiamės į vyriausybės, parlamentų atstovus ir į visus laisvę mylinčius gyventojus, prašydami kiekviena galima proga, veikti, siekiant:

1. neleisti, kad tarptautinėse institucijose, konferencijose ar sutartyse sovietų agresijos veiksmams tiesiogiai ar netiesiogiai būtų pripažinti teisėtais;

2. reikalauti, kad SSSR iš okupuotos Lietuvos ir kitų sovietų užimtų kraštų atitrauktų jos karinius, politinius dalinius bei administracijos aparatą, tuo būdu sudarant sąlygas toms tautoms naudotis jų laisvo apsisprendimo ir laisvo vyriausybės pasirinkimo teisėmis.

LIETUVOS STEIGIAMOJO SEIMO NARIAI:

ELIZEJUS DRAUGELIS, Lietuvos Ūkininkų Sąjunga
MAGDALENA GALDIKIENE, Lietuvių Krikšč. Demokratų Partija
MYKOLAS KRUPAVIČIUS, Lietuvos Krikšč. Demokratų Partija
ANTANAS MILČIUS, Lietuvos Darbo Federacija
JONAS PAKALKA, Lietuvos Socialdemokratų Partija
JUOZAS PRONSKUS, Lietuvos Valsčių Liaudininkų Sąjunga
KAZYS ŠKIRPA, Lietuvos Valsčių Liaudininkų Sąjunga

EMILIJA ČEKIENĖ

darbiavimo plunksnomis. Žinoma, po 20 metų kartu su amžiumi kai kuriems gali keistis ir jų asmeninės nuomonės. Gali kai kas ir nebepristarti savo orgjos ar apamai daugumos lietuvių nutarimams. Tokiais atvejais, kaip savo laisvu noru organizacinius išpareigojimus prisiliame, taip savo noru turėtume garbingai ir pasitraukti, kai asmens nuomonė pradeda skirtis nuo daugumos nuomonės bei nutarimų.

Kai socialiniam gyvenime bendrasis moralinis autoritetas pradėjo mažėti mūsų gyvenamose svetimoje aplinkoje, šiuo atveju JAV-se, kai studentai ėmė niekinti universitetų autoritetą, privačiuose organizacijų išlaikomuose naikinti jų orgjų per eilę metų įgytą turtą ir dar daugiau -- valstybinį turtą bei niekinti visos tautos išrinktą autoritetą, kuriam kiekvienas padorus valstybės pilietis, nežiūrint kaip jis būtų priešingas tam autoritetui, tuolaikinei valdžiai, kol ji yra tautos daugumos išrinkta -- privalo paklusti, kitaip yra įstatymais baudžiamas.

Gyvendami šioje žemėje ir mes esame jos žmonių dalis ir todėl visos visuomenėje plintančios negerovės paliečia tiesioginiai ir mus. Nepraėjo į mūsų tarpą neišsiskverbusi ir ši pasakutinioji to krašto yda -- pasipriešinimas bet kokiam autoritetui, niekinimas jo, o daugiausia mūsų išeivijos autoritetus pradėjo griauti taip vadinamo bendravimo su kraštu klausimas, kurį išryškino savo svarstymuose visos didžiosios organizacijos, paskelbdamos visuomenei savo nutarimus. Štai vienas iš paskutinių ir pakartotinių Amerikos Lietuvių Tarybos kongreso, kuriam dalyvavo visos JAV lietuvių orgjos, siekiančios Lietuvai nepriklausomybės atstatymo, nutarimas:

"Už privačių ryšių ribų išeinantį santykiavimą su pavergtais lietuvišiais Taryba negali niekaip kitaip kvalifikuoti, kaip tik pastangomis įfiltruoti sovietinę propagandą, sudaryti klai-

dingą išpūdi apie Rytų - Vakarų įtampos atslūgimą, nukreipti laisvojo pasaulio dėmesį nuo Sovietų Rusijos pavergtų tautų laisvės siekimų ir pačioms pavergtoms tautoms sudaryti klaidingą išpūdi, kad laisvasis pasaulis noriai palaiko bendravimą su joms sovietų primestais režimais ir abejingas jų išsilaisvinimo pastangoms.

Pavienių asmenų ir susigrupavimų pastangomis kvieisti okupuotos Lietuvos menininkus ir ruošti jų koncertus nesiderina su didžiosios daugumos Amerikos lietuvių visuomenės nusistatymu, aiškiai prieštarauja visų laisvojo pasaulio lietuvių vyriausiųjų veiksmų sutartai politikai ir kenkia Lietuvos laisvinimo pastangoms. (Amerikos Lietuvių Taryba, 1970 m. balandžio 22 d.)

Kai laužai valstybės įstatymas gali būti baudžiamas, bet kaip pasida-

rai priešingas savo noru priimtiems orgjos nutarimams, tai nėra tikslu be reikalo eikvojant energiją kelti orgje vidujinį maištą, o šio klausimo atveju, kuris liečia visas mūsų išeivijos organizacijas, lengviausias kelias garbingai taip pat savo noru, laisvu apsisprendimu atsipalaiduoti išstojant iš nepriimtinių nutarimų orgjų, o toliau priklausydamos ir veikdamos prieš jos bendrą nusistatymą įvairiais klausimais, griaua ne tik pačios orgjos, bet ir visos lietuvių išeivijos autoritetą pasitar naudamas tik Lietuvos okupantui, kuris to ir siekia taip vadinamų kultūrinių ryšių keliu, apie ką labai teisingai rašė Draugas 1969 m. kultūros priedo kartinėj parašė 263(45)nr., būtent:

"Kai rusiškasis ir bolševikinis Lietuvos okupantas mūsų išeiviją bando praskiesti migdančiais įvairių kultūrinių etikečių vaistais, kai Maskvos pasirinktieji ir (Nukelta į 4 psl.)

ŠIS BEI TAS

Šiandien tenka rimtai susirūpinti susidariusia padėtimi, arba, tikriaus sakant, sudaroma.

Visokiais bandymais aiškinti, kad vyksta tik "nesusipratimai", neužpildysim atsivėrusios prarajos, o tik patys jon sukrisime. Vis kam būna riba. Geri norai, optimizmas, vengimas bet kokia kaina skaldytis, stengimasis sugyventi, nieko neįžisti, yra leistini tik iki tam tikro taško. O kas peržengia Rubikoną, tegunelaukia pritarimo.

Dauguma mūsų laikų "neišsprendžiamų" problemų išsprendžiamos pačios, jei turėtume pakankamai drąsos ir ryžto jas aiškiai suformuluoti ir daktus vadintume tikrais vardais: išdavikais -- nešiojančiais Šiaurės Vietnamo vėliavas, chuliganais -- naikinančiais milijoninės vertės universiteto laboratorijas, penktosios kolonos agentais -- dirbančiais komunistų propagandai.

Kai kurių mūsų išeivių atmintis paskutiniu laiku pradėjo silpnėti. Jie užmiršta viską... Ir norisi jų paklausti, kam jie taip daug vargo padėjo kad atvykti čia, jei galėjo likti namie, pardavę tėvynę už porą dainelių.

Daugelis mūsų, žygiuodami tremties keliu, pavargo ir dabar traukiasi iš kovos lauko. Jie panašūs į Gedeono karių, kuriems Viešpats paskyrė vandens teismą:

-- Tu surikiuosi vienoj pusėj tuos, kurie išvarginti ilgo žygio per dykumą, ištroškę suklups ant kelių gerdami šaltinio vandenį, o kitą pusėj tuos, kurie tik ranka pasisėmę žygiuos toliau.

Tuo būdu Gedeono rinktinėje iš dvidešimties dviejų tūkstančių karių liko tik trys šimtai užgudintų karžygių, ir su tais jis nugalėjo Madianitus (Teisėjų 7,4-8).

Sugyvenimas, nesiskaldymas yra naudingi ir prasmingi iki tam tikro laipsnio, kol jie atitinka savo tiesioginę prasmę. Sugyventi vien dėl sugyvenimo, nesiskaldyti vien dėl nesiskaldymo yra didžiausia nesąmonė. Taip elgdamiesi tik neišvengiamai prieisime pasakėčios vilko su briuku ar vanago su balandžiu "sugyvenimo". Ar tuo būdu nuraminsime grobuonius? Atsiminkime kas atsitiko su benešais ir masarykais, sugyvenimo bet kokia kaina čempionais. Pradėjo šokinėti per langus...

Šiandien, kada visokie mūsų veiksmų ir autoritetų griovėjai padarė ėjimą šachmatų lentoje, nebėgi klaidingo ėjimo atšaukti ir keli jau grūžia sau pirštus.

Mums norima įpiršti milituojančio komunizmo propagandą po meno skraiste. Maskvos atsiųstų artistų pasirodymus aiškino, kaip "atsitiktinį giminių lankymą". Keista, bet tas "giminių lankymas" per daug jau planingai vykdomas. Net trys sirenos pas mus buvo atsiųstos ir, kaip vienas jų koncertų "organizatorius" prasi-tarė, galimas dalykas, kad greit sulauksime ir pilno Vilniaus ansamblio vizito...

Idomu, kaip tokią kelionę Maskvos propagandistai paaiškins. Ar visi tie ansamblio žmonės vienu metu staiga irgi panorą savo "gimines aplankyti" ir kaip Maskva nesistebėsama jiems išduos vizas?

Šių siunčiamų iš anapus geležinės uždangos menininkų svarbiausia misija yra sugriauti pagrindinį išeivijos "raison d'être".

Kuomet Washington valstybės departamento oficialiems asmenims buvo pastatyta klausimas, kaip jie žitri į kultūrinius mainus tarp Lietuvos ir JAV, buvo gautas atsakymas: "Mes su okupuota Lietuva jokių mainų neturime, nes okupacijos nepripažįstame, Baltijos valstybių prieškarinės pasiuntinybės pas mus tebeveikia".

O ką mes darome?

Štai ką. Raudonieji suskaičiavę koncertų salėse lankytojų galvas sakys:

-- Žiūrėkite, išeivija jau mūsų pusėje. "Didžioji dauguma" (gal tik 1%) mus pripažįsta ir džiaugsmingai sutinka mūsų neoficialius atstovus. Šalin atžagareivius dinozaurus! Šalin atgyventas pasiuntinybės! Bendraukime meilėje ir taikoje! Užmirškite Lietuvos vadavimą. Ji jau seniai Stalino išvadota!

Toks yra tų visų serenačių tikslas.

Mes gyvename laisvame krašte. Čia kiekvienas laisvas apsispręsti ką daryti. Tie kurie bėga okupantui blizginti batus ir džiaugiasi jų laimėjimais, peikdami savus, yra prarasti mūsų tautai. Jų nebėgtikinsim, kad menas gali būti šimtaprocentiniai naudojimas kaip politinė priemonė.

Bet nėra to blogo, kas neišėitų į gerą. Vietoj dejavų, džiaukimės mums suteikta šia vandens teismo proga, kuri leidžia mums suskaičiuoti savo gretas ir atpažinti tikrus laisvės kovotojus.

New York, N.Y.
1970 m. gegužės 15 d.

FORDAS APGINKLUOS SOVIETUS?

Gal nedaugelis tepastebėjo spaudoje labai svarbų įvykį: kapitalistas Henry Fordas II nuvyko į Maskvą, ten jis buvo labai iškilmingai priimtas, kaip koks vals tybės galva, net pats Kosyginas su juo kalbėjosi kelias valandas. Amerikonui tai galėjo padaryti išpuolį.

Ko gi sovietai nori iš šio tipingo kapitalisto? Jų noras labai realus: tegul Fordo firma jiems pastato milžiniškus sunkvežimių gaminimo fabrikus, kurie galėtų gaminti "extra heavy-duty" sunkvežimius, kurių jie nesugeba pasigaminti, ir tokių sunkvežimių gamyba turėtų būti net didesnė, negu ji yra dabar Amerikoje. Amerikiečių spauda šiam projektui palanki, nors tai yra aiškus "monkey business".

Tuoju mums kyla klausimas: kamgi sovietams reikalingi tokie sunkvežimiai ir jų tiek daug, kai Sov. Sąjungoj labai nedaug tėra tokių kelių, kuriais jie galėtų važinėti? Kas sugadina galvoti, atsakymą greit suras. Sovietai ruošiasi okupuoti likusią dar laisvą Europos dalį, kuri turi gerus kelius, ir tokie sunkvežimiai jiems okupaciją labai palengvintų. Sunkvežimiai yra svarbi karinė priemonė. Jie gali greit pervesti ne tik karinius, bet ir sunkiuosius pabuklus, raketas, amuniciją, maistą ir ką tik nori. Šiaurės Vietnamas negalėtų puldinėti pietuose, jei neturėtų didelės sunkvežimių vilkstinės, kursuojančios garsiuoju keliu per Laosą. Nors amerikiečių aviacija daug jų sudaužo, tačiau jie vis gauna naujų papildymų.

Atsiminkime, kad antrojo pasaulinio karo pabaigoje sovietų armijos į Pabaltijį ir kitus rytų ir centrinės Europos kraštus atsibastė amerikiečių pagamintais sunkvežimiais. Jie labai

sovietams pasitarnavo. Dabar sovietai jų nori daugiau ir didesnių liksiai Europos daliai pavergti.

Amerikos darbininkai labai gerai supranta komunizmą ir jo tikslus. Jų tarpe sovietai pasisekimo neturi. To negalima pasakyti apie biznierių ir kapitalistų tikrą to žodžio prasme. Besivaikydami pelnus, jie nuolatos pakliūva ant meškerės. Europos kapitalistai yra sukišę į Sovietų Sąjungą daug milijonų ir viską praradę. Nei vienas nei kapeikos neuždirbo. Jie atstatė revoliucijos sunaikintus naftos laukus Kaukaze ir anglies kasyklas Donbase, jie pastatė garsią elektrinę Dneprostroi. Sovietai šypsodavosi, kol viskas būdavo pastatyta ir sutvarkyta, o tada sudarydavo tokias sąlygas, kad pelno besigaudą kapitalistai turėdavo bėgti viską palikę. Sovietai juokėsi iš jų kvailumo ir naudojo si įrengimais, kurių jie patys nebūtų sugebėję pastatyti. Tas pats dabar atsitiks su Fiatu ir Fordu. Tačiau niekas jų nepamokys.

Dalykas toks, kad šiuo metu italų automobilių Fiato bendrovė stato Sov. Sąjungoj milžiniškas lengvųjų automobilių gaminimo įmones. Sovietų spauda daug rašo apie jų fabriky gerai vykstančią statybą, tačiau niekur nepamini, kad tai yra italų Fiato kompanijos ir vakariečių finansuojamas projektas. Sudaromas išpuolis, kad tai yra grynai pačių sovietų suplanuota, finansuojama ir statoma. Kai darbas bus užbaigtas, sovietai pasiims tuos fabrikus ir nepasakys nei dėkui, nei išlupk. Dabar italams nenori užsileisti amerikiečiams, ir jie nori iškisti savo uodegą. Mums ne gaila nei Fiato, nei Fordo, kai jie bus apgauti ir išmes milijonus kaip į vandenį, mums tiktai rūpi, kad sunkauso tipo sunkvežimiai yra daug pavojingesnis Europai dalykas, negu lengvosios mašinos.

Ką mes turime daryti? Pirmiausia turime rašyti laiškus amerikiečių laikraščiams, Prezidentui ir Federal Trade Commission, nurodydami į aukščiau paminėtus pavojus ir prašydami, kad tokia sutartis nebūtų leista vykdyti. Jei tas nepadės, reikėtų per Pavergtųjų Tautų Asamblėją paskelbti boikotą visiems Fordo gaminiams.

Šiame krašte yra daug milijonų žmonių iš rytų ir vidurio Europos kraštų, kurie yra sovietų pavergti. Jei jie nepirks Fordo mašinų, tai nuostolis bus gana žymus. Šitokią kalbą biznieriui suprantu. Dabar Fordo Fundacija dalina milijonus dolerių visokioms kairiųjų organizacijoms ir grupėms, kurios sukelia tiek daug triukšmo ir maišaties šiame krašte, pridaro aibes nuostolių

mums visiems. Dar to beturko, kad padėtų ir taip jau iki dantų apsiginklavusiai Sovietų Sąjungai didinti savo karinį pajėgumą ir grasinti visiems, neišskiriant ir Amerikos.

ALFA

• FORDAS nestatys rusams fabriky, taip nutarė bendrovės vadovė ir apie tai painformavo sovietų ambasadorių. Šis nutarimas buvo padarytas sulaukus stiprios kritikos iš JAV gynybos sekretoriaus ir visuomenės.

PETRIKONIO TAPYBOS PARODA BOSTONE

Ivykiai rieda Šv. Rašto nustatyta vaga: septyni liesi ir septyni riebiūs metalai Bostono lietuvų kultūriniai įvykiai šiemet yra riebiųjų metų ženkle -- tik dailės meno parodų per penkis mėnesius mes jau turėjome keturias! Vasario mėn. su savo darbais pasirodė jauniausieji mūsų dailininkai. G. Duobaitė ir P. Martinkus, kovo mėn. su sitikom su dail. Elskum, balandžio mėn. buvo surengta dail. J. Kelečiaus darbų paroda, o gegužės mėn. 9 d. buvo atidaryta dail. Ant. Petrikonio tapybos paroda. Visos tos parodos buvo regimos tose pačiose patalpose -- ALTS-gos Bostono sk. namuose. Ir visos buvo įdomios, skirtingos, bet, kaip šio meto duomenys rodo, pati sėkmingiausia ir gražiausia praskambėjusi buvo dail. Jono Kelečiaus kūrinių paroda.

Atskiru leidiniu dail. Ant. Petrikonio darbus Bostone pristatė Kazys Bradūnas, paskelbdamas rašinėlį apie Gelmių impulso dailininką. Deja, K. Bradūno aiškinimai yra lėkštoki ir sekloki, nebuvo jie ir tinkamas įvadas į Petrikonio tapybos parodą, nes Bostone iškabinti jo darbai jokių gelmių neatskleidė, o terodė tik vieną kryptį: meistras taikstosi prie dabartinių dailės meno skonių. Kam patinka abstraktai -- prašom, kam dar nenusibodo realistiniai paveikslai -- ir tų pasirinkimas nemenkas. Pastarųjų tarpe buvo ir tokių (pvz. tariamai lietuviška sodyba), kurie yra stiprokai atsilikę nuo mūsų peizažo meistrų.

Bostone dail. Ant. Petrikonio parodą surengė Skaučių Židinys. Tai mūsų jaunosios mamos, kurios dar neseniai pačios buvo skautės, o dabar jau jų vaikai yra

skautukai. Parodos atidarymo programą pradėjo dabartinė Židinio pirmininkė p. Kalvaitienė jaunoji (Bostone jų turime tris), pakviesdama dail. Špokevičių tarti žodį apie parodos autorių.

Dail. Špokevičius, jau Amerikoje mokslus baigęs, apie dail. Ant. Petrikonio tapybą kalbėjo taikliai ir dalykiškai. Visų pirma jis šio dailininko darbuose pasigedo žmogaus, terado tik ekskursijas į gamtą, net sutapimą su gamta, ir abstraktinius susimąstymus. Kiek detaliau dail. Špokevičius aptarė dail. Ant. Petrikonio tapybos technikas. Jo nuomone, dail. Petrikonis stipriausiai yra apvaldęs vandeninių dažų technikas, kiek kietokas esąs jo aliejus, o akriliniai dažai dar nepakankamai stipriai klausą meistro rankos. Aplamai dail. Špokevičius Ant. Petrikonio darbus vertino šiltais ir palankiais, kai kurias jo technikas rado giminingas dail. Ad. Galdiko kūrybai, nors kalbėtojas, čia pat pabrėžė, kad jis tų dviejų dailininkų negretinąs ir nelyginąs. Dalykiška ir sklandi dail. Špokevičiaus kalba buvo tikrosios gairės dail. Ant. Petrikonio parodai apžvelgti.

Židiniečių surengtos dail. Petrikonio parodos pažiūrėti susirinko gausus būrys Bostono lietuvių. Absoliučią daugumą žiūrovų sudarė moterys ir vyrai, kurie sutelpta 25 - 45-mečių gretosna. Nūdien tai pati stipriausia Bostono lietuvių armija. Nors daugumas taučių, dar vis tebesidomindami savo tautos dailės menu, jau yra papuolę savo namų sienas lietuvių dailininkų drobėm, bet, jei neklystu, ir dail. Ant. Petrikonis Bostone paliko apie dešimt savo darbų. Betlikty tik norėti, kad toj aukštumoje pa-

J. GRAUDA

Apie moteris ir drama

Mums teko sueiti vienam piknike linksmai nusiteikusi tautietį. Jau iš ankščiau žinojome, kad jis mėgėjas šį bei tą parašyti. Savo namuose jis buvo įsitaisęs gerą kabinetą. Stovėjo rašomas stalas, prie stalo, ant kito staliuko, rašomoji mašinėlė, už stalo, išilgai sienos visa spinta knygų (angliskų, nes gražios nugarėlės) ir labai patogi kėdė, kurią galima judinti kaip nori.

Tai buvo tikras išeities punktas į rašytojus. Bet parašydavo jis tik korespondencijas apie piknikus ir baliukus.

-- Dabar tai jau aš rašysiu, -- sakė jis, plačiai prasižiojęs šypsena. -- Dabar tai jau aš būsiu laureatas. Ne dievai puodus lipdo. Visi laikraščiai deda riebius antgalvius: Jeronimas Kurkulis dramos laureatas.

-- Dramos laureatas? -- nustebė korespondentas.

Kurkulis apsimestinai nustebė:

-- Bene laukinis esi ir laikraščių neskaitai. Paskelbtas dramos konkursas ir aš jame dalyvauju.

-- Bet apie dramų rašymą reikia nusimanyti, -- užginčijo korespondentas. -- Tu gi, kiek žinau, nesi dramaturgas. Tik korespondencijėles kartais parašai.

-- Jeigu aš įsitaisiau tokį kabinetą, tai jau esu vertas gero rašytojo padėties. Ne rašytojas padaro kabinetą, bet kabinetas padaro rašytoją. Prie kabineto man trūksta laurų. Tokius man atneš dramos konkursas. Jau išstudijavau konkurso komisiją.

-- Konkurso komisiją? -- nustebė korespondentas.

-- Strategija, -- mislingai sumirksėjo Kurkulis. -- Visą reikia pradėti nuo konkurso komisijos. Iš to atsiranda ir tema ir personažai.

-- Nieko nesuprantu, -- išskėtė rankas korespondentas.

-- Konkurso komisijoje yra keturios moterys, -- Ir kas iš to?

-- Kad ir nesupratlyvas. Tikrai, negalėtu nebūti rašytoju. Kokios gi temos artimiausios moters širdžiai? Atsakyk.

-- Gal būt meilė? -- pasakė korespondentas.

-- Meilė! Tai man atsirado žinovas. Virimo temos! Tai yra gyvybinė tema. Virimas! Juk matai, kad meilės temų knygos iš vietos nejuda, o virimo knygos eina laida po laidos. Virimas, žmogau, atneš man laurus.

-- Susimildamas, virimas ir drama, -- suriko korespondentas. -- Koks gi ryšys?

-- Vaizduokis dramą: žmona verda virtuvėje košelieną, ateina draugė ir sako kad virti reikia kitaip, juodvi susiginčija, paskui abi verda košelieną, ateina vyras, valgo košelieną, jam patinka, paskui pirmas vyras, prisivalgęs košelienuos, staiga suserga, ir skubiai išbėga iš scenos, paskui antras vyras sako, kad jam patinka košelienuos, paskui visi valgo košelieną. Ir kiekvieną sceną publikai parodoma kaip virti košelieną, ar dėti ar nedėti želatinos, ar dėti ar nedėti viščiuko, kiek laiko virti, kiek laiko šaldyti. Gali net ir atsakyti į publikos klausimus. Ant pačio galo, kada dar nenuleido uždangos, visus kviečia į sceną paragauti košelienuos. Paskui skaito dramos komisijos aktą ir mane vainikuoja laurais. Bet ir čia aš atlietuvisiu svetimžodžius. Laurai lietuviškai yra babkų lapai, ir laureatas yra lietuviškai babkųlapkininkas.

Kurkulis ir korespondentas nuėjo prie kietųjų gėrimų stalo ir užsakė po stiklinę. Dabar abiems atrodė, kad laurai, tai yra, babkų lapai, kaip kišenėn idėti.

-- Strategija, -- kartojo Kurkulis ir fundijo kitiems.

Jėgtumėm dar nors kurį laiką išsilaikyti.

Parodą atidarius ir ją apžiūrėjęs, židinietės savo svečius pakvietė prie elegantiškai paruošto vaisių skobnio. Čia gražiai darbavosi Eiki-nienė, Kalvaitienė, Šimkienė, Šatienė ir kt. mūsų šauniosios židinietės.

Dail. Ant. Petrikonio tapybos darbų paroda Bostone buvo įdomus ir įdomas įvykis, nors jo dailininkas gyvenęs Chicagoj, į Bostoną neatvyko. Gi kad tas įvykis buvo šviesus ir jaunas -- nuopelnai priklauso Bostono Skaučių Židiniui.

(t.st.)

LAISVAS

APSISPRENDIMAS

(Atkelta iš 3 psl.)

įsakytieji emisarai (gal jie ir nieko dėti, nes gi, ten lieptas, neatsisakys) bando kultūros, net ir tėvynės meilės vardan pasisukinėti po lietuvių kolonijas, ne vienam ir iš mūsų gali susidaryti išpuolis, kad tik bendruomeniniai veiksniai spyriuojasi prieš šitokią priešoperaciją, o šiaip jau visiems kultūrininkams čia nei šilta, nei šalta, jie jau seka "neišvengiamą pasaulio raidą" ir glebesčiuojasi visur ir su kiekvienu, iš anapus pasiūstų, užsimiršę didžiųjų emigrantų, Adomo Mickevičiaus ir kitų pavyzdžius."

Tačiau meluotume, jei sakytume, jog mūsų išeivijoje masėje įvairaus pobūdžio minkštakūnių, sąmoningai ar nesąmoningai pasimetusių, nėra. Yra ir bus. Visam tam neturime likti akli ir abejingi.

Viešėdami Chicagoje aplankykite PARAMĄ

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

WANTED
AT ONCE
1ST CLASS
CUSTOM EXTRUDER
OPERATORS
SHEET OR PROFILE
Must be able to set up work
from Blue Prints & Close Tolerance.
Steady work, top rates and
fringe benefits.
APPLY TO
INDUSTRIAL
PLASTICS
20401 Old U.S. 12
Chelsea, Mich.
(35-37)

Lietuvių Fondo vakarienėje, Chicagoje pagerbiamas jaunas skautas Marius Kasniūnas, už sėkmingas pastangas išrūpinant Marquette Parko apyl. Lituania Plaza vardą miesto valdyboje. Lietuvių Fondo medaį jam įteikia Lietuvos generalinis konsulas dr. Petras Daužvardis. Viduryje LF vicepirmininkas A. Reklaitis ir programos vedėja akt. K. Baltrušaitytė. V. Noreikos nuotrauka

NETURTINGŲJŲ MILIJONIERIŲ VAKARIENĖ

Lietuvių visuomenėje plačiai linksnuojamas Lietuvių Fondo vardas. Jis minimas už stambias palūkanas, atiduotas lietuviškojo gyvenimo apraiškoms stiprinti. Jį prisimename Chicago universitete įvedus lituanistikos katedrą, geru žodžiu fondo vardą mi-

JURGIS JANUŠAITIS

nime ir už Lilijos Šukytės koncerto surengimą. Gi pats didžiausias Lietuvių Fondo nuopelnas yra tas, kad jau virš 100.000 dol. sukaupę palūkanų sugrįžo į gyvenimo tekmę.

Na ir dirba tie Fondo vyrai. Jeigu kada užsuktum į Lietuvių Fondo būstinę, visada matysi į darbą įnykusį reikalų vedėją ir valdybos vicepirmininką A. Reklaitį.

Valdybos ir Tarybos vyrai suka galvas, kaip greičiau pasiekti milijono ir, švenčiant Lietuvių Fondo dešimtmetį norima tarti: darbą, vyrai ir moterys, sutartinomis jėgomis, gera lietuviška širdimi atlikome, turime milijoną dolerių. To tikslo siekiam neatsilaidžiai. Tikėkime, kad jie to pasieks, tik reikia mums visiems sukrusti ir per tuos du metus tapti bent su šimtaine Lietuvių Fondo didžiosios šeimos nariu.

Lietuvių Fondas įnašus telkia ir kitu patraukliu būdu -- ruošdamas metines, tradicines Lietuvių Fondo vakarienes didesnėse lietuvių kolonijose. Jos, paprastai, būna sėkmingos ir tomis progomis fondas ūgtelėja keliolika tūkstančių.

Tokia vakarienė Chicagoje įvyko balandžio 19 d. Personality Lodge. Tai neturtingieji Chicago milijonieriai susirinko į šią puotą, kad savais įnašais Lietuvių Fondą paugdžius 20.000 dol. Gaila, oras blogas ir pasižadėjusiųjų vaka-

rinėje dalyvauti nukrito iki 200 asmenų, o buvo numatyta 300.

Lietuvių Fondo vicepirmininkas pradeda vakarienę savo trumpu žodžiu ir kviečia LF valdybos pirmininką dr. A. Razmą tarti žodį. Dr. A. Razma gėrėsi LF narių sutartina veikla, sveikina visus ir pristato vakarienes dalyviams garbės svečius.

Įkandin seka ir nuotaikinga, trumpa meninė dalis, kuriai šauniai vadovauja, aktorės karjerai besiruošianti, Karilė Baltrušaitytė.

Solistė Alviną Giedraitienę padainuoja keletą dainų ir muz. P. Armonas atlieka violenčele keletą kūrinių, o vėliau abu solistai porą kūrinių išpildė drauge. Akompanavo Manigirdas Motekaitis.

Po geros vakarienes prasidėjo kalbos, sveikinimai ir linkėjimai.

Nuoširdžiais linkėjimais Lietuvių Fondo darbus palydėjo Lietuvos generalinis konsulas dr. Petras Daužvardis, LB Centro Valdybos pirmininkas inž. Br. Nainys ir senosios kartos nepailstantis darbininkas ir didis visuomenininkas dr. Steponas Biežis. Ponia Daužvardienė pagerbta, jai įteikiant gėlių.

Vakarienes metu buvo prisimintas energingas skautas Marius Kasniūnas, daug pastangų padėjęs išrūpinant Lituania Plaza vardą ir Lietuvių Fondas jam padovanojo savo jubiliejinį medalių, kurį įteikė Mariui generalinis konsulas dr. Petras Daužvardis.

Vicepirmininkas ir reikalų vedėjas A. Reklaitis pristatė naujuosius narius ir perskaitė įnašus padidinusį pavardes. Jis padėkojo ir vakarienes ruošimo talkininkams. Gi naujiesiems LF nariams ženklius įteikė general. kons. dr. P. Daužvardis.

Vakarieneje dalyvavo jaunimo stalas, sintautiečiai, džiukai, ir kitos organizacijos, tapusios Lietuvių Fondo nariais.

O kai meti žvilgsnį į susirinkusius, stebi jų nuotaikas, prisimeni jų profesijas -- džiaugie-

Petronėlė Orintaitė

MŪSŲ ŽEMĖ, MŪSŲ JŪRA

Vyturiai —
vyturiai giedojimais aušrų padangėj siaudžia...
Nemunai —
nemunai kovingai laužo ledo lytį skaudžią...
Mūsų žemė, mūsų jūra — Baltija žydroji!
Broliai, sesės Vilniun šaukia, vėliavos plasnoja!
Pamariais —
pamariais pro šalį sodų pumpurai pražysta...
Ei, žygiuot —
ir vaduot petim gintaro kraštą iš vergystės!
Mūsų žemė, mūsų jūra — Baltija žydroji!
Broliai, sesės Vilniun šaukia, ilgesiu svajoja...
Ten toli —
mūs šaly šventovių bokštai laisvės giesmę skardi.
Vai, klestėk —
ir žėrėki protėvių takuos lietuvių varde!
Mūsų žemė, mūsų jūra — Baltija žydroji!
Broliai, sesės Vilniun šaukia, tėviškę mieloji...
Širdimi —
ryžtimi laimėjo laisvės taurę savanoriai,
aukomis —
amžinai tautoj gyvens garbė nemirštą broliai!
Mūsų žemė, mūsų jūra — Baltija žydroji!
Sesės sielvartą dainuoja, ilgesiu mus moja...
Lūkesty —
maldoje tėvynės vardą viltimi nešiosim,
niekados —
Lietuvos už nieką svetimiems neatiduosim!
Mūsų žemė, mūsų jūra — Baltija žydroji!
Sesės, broliai Vilniun šaukia, vėliavos plasnoja...

si. Juk jie neturtinieji Chicago milijonieriai dvasia, savo sunkiai sukaupytą dolerį atiduoda Lietuvių Fondui tam, kad jo palūkanomis būtų maitinamas lietuviškasis gyvenimas įvairiose srityse.

Vakarienei baigiantis LF Tarybos pirmininkas šiltu ir nuoširdžiu padėkos žodžiu stabtelėjęs A. Reklaitis pasitangomis ir darbu, organizuojant šią vakariene, nuoširdžiai dėkoja visiems savo įnašais tapusiems Lietuvių Fondo

garbingos šeimos nariais ir su didele viltimi tiki ateitį, kad lietuviams entuziazmo ir pastangų netruks ši darba sėkmingai užbaigti.

Lietuvių Fondo vakarienė Chicagoje buvo gražus įrodymas, kad mes dar nepavargstame, kad užsibrėžto tikslo siekiame sutartinai. Tikėkime, kad ateinantieji dveji metai ir bus mūsų visų sutartino ir didelio darbo baigtuvių metai. Lietuvių Fondą telydi sėkmė ir mūsų visų sutartina parama.

Lietuvių Fondo vakarienėje, Chicagoje, meninę dalį atlieka iš kairės į dešinę akomp. Manigirdas Motekaitis, solistė A. Giedraitienė ir muz. P. Armonas. V. Noreikos nuotrauka

KNYGA, APIE
KURIĄ VISI
KALBA...
AR TURITE?

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. pinigais/čekiu, už kuriuos prašau atsiųsti:

..... egz. R. Spalio romaną "Rezistencija"
Kaina 6 dol.

Mano adresas: (pavardė ir vardas)

..... (namo numeris ir gatvė)

..... (miestas ir valstybė, zip Nr.)

SOVIETINIŲ AGENTŲ APMOKYMAS (9)

ATRODAI KAIP TIKRAS AMERIKIETIS

Pamažų ruošimas perėjo daugiausia į techninius dalykus. Tuomi buvo supažindintas su visa profesine sovietų žvalgybos terminologija. Jis sužinojo, kad "centras" reiškia vyriausią būstinę Maskvoje, "plaukti" -- tai keliauti, "liga" -- areštas, "šlapias reikalas" -- žudymas. "Legenda", arba "padavimas", reiškė išgalvotą biografiją sekliams klaidinti, "batas" -- tai netikras asmens dokumentas, "batsiuovys" -- netikrų dokumentų dirbėjas, "gramafonas" -- radijo siųstuvas, "kaimynas" -- kitas sovietų žvalgybos agentas.

Jis išmoko mikrografavimą, normalaus dydžio prirašytą puslapį sumažinant tiek, kad jis atrodytų lyg taškas atviruke ar laiške. Jį išmokė, kaip vartoti ir išaiškinti iš karto paprasta akimi nematomą raštą, kaip šifruoti ir iššifruoti slaptus pranešimus, naudojantis degtukų dėžutės dydžio kišeniui kalendoriumi. Jis turėjo išmokti, kaip atpažinti sekli ir iš jo pabėgti, išokant į autobusą, dingstant žmonių minios perpildytoje krautuvėje su daugeliu išėjimų ar persėdant iš vieno taxi į kitą. Atlikdamas praktiką gatvėse, jis ėmė susisiekti su centrine, naudodamas sutartas vietas, kuriose vienas agentas padeda pranešimą, pinigus ar dokumentus, o kitas juos paima ir leidžia toliau.

Vieną dieną, fotografuodamas gynybos ministerijos rūmus, Tuomi buvo sulaikytas dviejų civiliškai apsirengusių saugumiečių, kuriems jį nurodė įtaringas pilietis. Jo instruktorius Vladimiras Grigorjevičius, kuris dėstė fotografavimą, tuojau išimaisė ir saugumiečiams pašnibzdėjo: "Už šitą žmogų aš atsakau, paleiskite jį". Toks pareiškimas saugumiečiams atrodė nepakankamas, bet juos įtikino čia pat instruktoriaus pakištas tarnybinis pažymėjimas. Nors visa pasibaigė staigiai ir beveik niekam nepastebėjus, tačiau Vladimiras įtūžęs priekaištavo:

-- Ne kartą tau sakiau: fotografuodamas viešose vietose, viską daryk skubiai ir vikriai.

Tai buvo vienas iš nedaugelio kartų, kada Tuomi apsižioplino.

Vasario mėnesio pradžioje Viktoras Vasiljevičius Kapalkinas, vienas valdininkų, kuris nuolat pristatydavo visas reikmenis, išsodino Tuomi į automobilį ir nusivežė į niekuo neišsiskiriančią vietą Maskvoje, keletos kvartalų atstume nuo Jungtinių Valstybių ambasados. Įlėję pro medinius vartus, jie perėjo kiemą ir sustojo prie ilgo, žemo pastato. Viduje Tuomi suprato, kad jie atvyko į keistą vyriškų drabužių krautuvę. Tas keistumas tuojau pat paaiškėjo: visa, ką tik užmatė jo akis, buvo amerikinės prekės. Jie buvo atvykę į prekių sandėlį, iš kurio viskuo aprūpinami šnipai, siunčiami į Jungtines Valstybes.

-- Mes norime, kad šį žmogų aprenktumėte, -- tarė Kapalkinas vyresniajam siuvėjui, kuris paėmė ir užsirašė Tuomi išmėtas, po to ėmė rinkti drabužius. Kapalkinas atidžiai skaitė kiekvie-

ną etiketę, kada siuvėjas atrinkęs padavė viršutinius marškinius, kaklaraiščius, po porą rudų ir juodų batų, skrybėlę, apatinius marškinius, trumpas apatines kelnes, kašimirinį megztuką, nosines, sidabrinę sagtį kaklaraiščiui prisegti, porą panašių segtukų marškinių rankogaliams ir automatiškai užsisukantį laikrodį.

-- Tavo kostiumus ir paltą teks kiek pataisyti, kad geriau tiktų, -- paaiškino Kapalkinas. -- Bet kai juos gausi, tuojau pradėk dėvėti, kad visa, kuo tu vilkėsi išvykdamas, neatrodytų ką tik iš krautuvės paimta. Beje, laikrodį, kaip matai, yra labai geras. Nesusigundyk jo paleisti į juodąją rinką. Vienas toks kvailys atsirado. Nesakysiu tau, kur jis dabar. Bet tik ne Jungtinėse Valstybėse.

Po dviejų savaitių Tuomi, Galkinas ir Faina baigė valgyti Elenos prašmatniai pagamintus pietus, kada kambarin išgėrė Kapalkinas, rudą, odinį lagaminą renkoje nešinas. Jis pradėję jį ir padavė Tuomi vieną tamsiai mėlyną, o kitą pilką kostiumą ir šviesiai rusvos spalvos paltą su įsegamu pamušalu. Visi sutartinai pareikalavo, kad jis apsirengtų naujaisiais drabužiais. Nuėjęs į miegamąjį, jis apsiliko pilkąjį kostiumą, baltus marškinius, užsidėjo juodą kaklaraištį, juodus batus ir tokias pat kojines. Po to gražiai sulankstė nosinaitę ir įsiklėso į kairiąją viršutinę kišenaitę, kaip jis tai buvo matęs amerikinėse filmose. Visi kitai, pamatę jį taip pasidabinusį, juokėsi ir džiaugsmingai plojo delnais.

-- Atrodai, kaip tikras amerikietis! -- sušuko Faina. -- Taip atrodydamas, visur prasmuksi. (Bus daugiau)

K. SAJA MEDŽIOJA MAMUTUS

Geriausias atsakymas bendradarbiautojams su svečiais iš okupuotos Lietuvos, atėjo iš tų nedėkingų svetelių.

K. Saja praleido keletą mėnesių studijuodamas "in situ", ten kur jie dar laikosi, akmens amžiaus atgyvenas, mamutus.

Jo akimis, patriotas lietuvis išsirinkęs gyventi laisvame krašte te užsitarnauja tik tokio pigaus pašiepimo. Jam Kalifornijoje besisvečiuojant ir konjaką begurkšnojant ėjo smarkiausia pašnibzdų kampanija: Saja mūsų pusėje, Sajai atsivėrė akys pamačius tikrovę, Saja "pritaria laisvei". Kokia neišpaskyta laimė!

Deja! Grižęs namo, savo veikale (Mamutų medžioklė - Ochota za mamontami, dozvoleno cen-zurožu Vilnius 1969. 9.19) Saja pakartotinai parbrėžia tos zoologinės atmainos beribi kvailumą, degeneraciją, prietarinumą, tarpusavio neapykantą ir nesugebėjimą išbristi įklimpus konservatizmo dervon.

Literatūrinio požiūriu autorius nesukūrė savito veikalo. Tai greičiau gabus nurašinėtojas, o ne savistovus kūrėjas. Teatrinės priemonės, intrigos vedamąją mintį ir netgi stilių K. Saja be ceremonijai pagrobė iš L. Pirandello, "Sešių asmenų" klasiko. Bet italų rašytojas buvo protingai pritaikęs ir suvirškinęs savo krašto senoviskiausios kultūrinės tradicijos, La Comedia dell'Arte teatro stilių, kuriame veikėjai, užsilvėję Arlekinu, Kolombinu, Pajaco aprėdus improvizuodavo be teksto, be plano groteskines miniatiūras. Iš to neplanuotame pas K. Saja teliko tik chaosas ir jo veikėjai panėsi daugiau į robotus, o ne į gyvus žmones.

Iš M. Maeterlinco "Mėlynosios Paukštės" Saja pasisavino vedamąją savo tezės premisą: žmogus išeina ilgon keilonėn ieškodamas laimės, o ta jo išsvajota laimė vis bėga tolyn. Grižęs pagaliau namo, randa Mėlynąją Paukštę ramiai betupinčią savo kambaryje... Tokia mistinė simbolika išsiai persunktas K. Sajos veikalas. Jo vaizduojami mamutai, sekdami begalvius vadus ar nešiodami juos ant kupros, akilai žygiuoja priešingom kryptim ieškodami "Fiestos - Šventės" (atseit Laisvės, Tėvynės išvadavimo), kol beviltiškai įklimpsta patriotizmo dervon.

Sovietinis nusirašinėtojas paėmė iš V. Kasiulio sukurtus ir jau į pasaulinę žmonių me- no istoriją įėjusius asmenis: Rylininką ir Balionų paravinėtoją. Kasiulio paveikluose jie simbolizuoja "oro paravinėtojus" naivių mamutų suvedžiotuos. Pas K. Sają rylininkas (sovietškai šarmanščik) tvirtina savo credo:

"Semiam iš tuščio, Pylam į klaurą..."

Čia autorius savo pje-sėje pasiekia kūrybos zenitą (be kabučių). Ry-

Č. GEDGAUDAS

Santa Monica, Calif.

lininko asmuo gana išbaigtas, pergaltotas, ir

"Sėkmė, nesėkmė; dienos juodos ir baltos, Kaip vieno rato stipinai į stebulę sukaltos, Jei laikas račius blogio stipinų daugiau sudėjo - Vežimas dar tvirtesnis - gero vėjo! Blogiau kai dienos - lyg rogės per lygumą Vienodai šliauždamos, spygauja, O tu po kailiais ponuli pilvą vežini, Nusišnypti, susibezdi, suvalgai duonos griežinį Su lašiniiais... O ko daugiau? Užkandį, nugarą... Žmona pakaso nugarą... O kas toliau? Vaikai toliau... Ir taip toliau, ir taip toliau."

Rylininkas, kiek laiko prasliskus, dar pagilina savo pasaulėžiūrą: (Neužmirškim, kad jo lū-

kaip pas V. Kasiulį, meistriškai nuškiecuotas ke- liais schematiniais bet be galo ryškiais bruo- žias:

pomis kalba, pagal Sajos smegenukus, visa išei- vija)

... Taip turėtų kiekvienas gyventi: Tu ieškai Šventės ir pats kaip Šventė (Mickeyčiaus stiliaus reminiscencija) Bet kai vietoj vadžių - virvagalis, Vesk susitaikymo kuiną, mušk pagaliu... Ar prie kaimyno ratų pritvirtinęs, Žitūrk ir žiovauk į vežimų virtinę... Per kelią tempiasi gyvas rožančius - Kalba "tikiu" jauni bedarbiai: "Tikiu viskuo, kas parašyta, Kas pasakyta, ištaisyta, numatyta... Kiekviena redakcija ir akcija - Viskuo tikiu ir ašin kartoju kaip "amen"! Užu akis, kuriom galiu skaityti įstatymus, Užu ausis, kuriom galiu klausyt įsakymų, Už galvą, pilvą, rankas ir kojas, Ir už tai, kas tarp kojų - Dėkoju, dėkoju, dėkoju!

Iš dainos žodžio neiš- mesi... atsiprašome skaitytojų estetinio jaus- mo, bet be tų pavyzdžių gal jiems sekantis tvir- tinimas skambėtų kiek perdėtai:

Draugas Saja atliko dar vieną plagiatą: jis kruopščiai nusirašė to nemirtingo autoriaus sa- kinėlius, kuriais pamar- gintos išviečių sienos vi- same pasaulyje...

Panašiais riebiais ir dar riebesniais išsireiš- kima, kuriais nedrįs- tume užgauti mūsų skai- tytojų, "pastiprintas" jo veikalas. Ypač jais pasi- žymi Vienuolė, naiviai juos maišydama su die- vobaimingais pasaky- mais. Matyt, K. Sajai ne- maža įtakos padarė "lais- vo žodžio" hipių skatolo- gija, ir jis ją iškartasi- milavo kaip artimą savo polinkiams ir kultū- rai...

Neigiamų bruožų, silp- nų vietų, minties vysty- mo klaidų Mamutų Me- džioklėje tiek daug, jog sustosime čia pat, au- toriaus pasigailėję. Ta- čiau jisai pats, to ne- suprasdamas (kaip ir jo mamutai), padarė du di- delius patarnavimus vi- siems lietuviams.

Mums išeiviams jis prikišam ai įrodė, kad mūsų veiksmų atsisauki- mai stiprinti solidarumą turi būti išklausyti, nes tai visos emigracijos gy- vybės ar mirties klausima- s.

Anot Sajos, mamutai išliptų iš balos (ir čia tenka su juo visai sutik- ti), jei jie susitartų su- daryti grandį, paduoda- mi viens kitam rankas. Bet dėl asmeniškų pyk- čia, Dryžuotas atsisako paduoti ranką Languo- tam, ir dėl tų vaikiškų rietenų visi klimpsta vis gilyn.

Tuo ir džiaugiasi ap- siputodamas sovietinis propagandistas, užtikęs tą mūsų pagrindinę silp- nybę. Dėkojam jam, dė- kojam. Gal pagaliau vi- suomenė, išgirdus kuo jis taip džiaugiasi, su- pras ką reikia daryti, kad sekantieji sovietiniai

svečiai apsiverktų. Tiek proto net ir mamutams turėtų užtekti.

Baigiant tą groteską, atidengiame kitą Sajos patarnavimą. Jisai visai to neįsąsąsą, atnešė laisvės žodį priešpaudoje esantiems mūsų tau- tiečiams: mat jo simbo- lika tokia skysta, trigu- bai perkošta, kad iš gyvų situacijų ir asmenų beli- ko tik šešėlių šešėlis.

Tuo būdu "spaudėją" nebegalime ir atpažinti, -- ar jis kapitalistas, diktatorius, demagogas ar komunistas.

Dryžuotam sušukus laisvės protestą, publi- ka Vilniaus teatro salė- je pradėdavo ploti tiek entuziastiškai, kad vei- kalas saugumo įstaigų bu- vo uždraustas vaidinti ir dabar kruopščiai "taiso- mas".

Štai surakinto grandis- mis vergo manifestas: Derva, derva... Jūs pa- tys -- derva! Jūsų men- kystė! Jūs ne Šventės, kretinai nelaimingi, jūs letenos ieškot!...

Letėnos! letėnos! Kad kiekvienas savo kuproj pajustumėte nagą -- kaip vini! Tik tada jus pri- tūpsit iš laimės -- kaip vištos, mindomos gai- džio! Tik tada rasit Šven- tę, kai turėsit ką garbin- ti! Kai abiem rankom nusitversit mamutui už kulno ir galėsit bučiuoti ir bučiuoti kol nenu- spirs!

Vargšas Saja! Jis dar turi supratimą apie Lais- vę, nors ir sau pačiam to nenori prisipažinti!...

"BENDRUOMENĖS BALSO" BĖDOS

JUOZAS BUBELIS

Lietuviškoji radijo programa "Bendruomenės Balsas", Philadelphiaje pasiskardendamas kas šeštadienį per bemaž aštuoniolika metų atliko didelį už- davinį mūsų lietuviškame gyve- nime. Ir tam darbu atlikti ne- trūko talkininkų ir piniginių pa- ramos. Bet šiandien geradarių eilės sumažėjo ir tuo kelia ne- mažo rūpesčio.

Nuo 1964 m. sausio 3 d., ka- da buvo pradėta pirmoji bendruo- meninė radijo programa, į ją bu- vo įsijungę net 36 asmenys ir dar visa eilė žmonių talkininku- vusių paskaitomis ir praneši- mais. Aišku, tokia darbininkų santalka džiaugėsi ir didžiavo- si Philadelphia Lietuvos kolo- nija, pajėgdama brangokai at- seinančią lietuviškojo žodžio transliaciją išlaikyti, o per ją puoselėti bendruomeninę min- tį, stiprinti ryšius tarp seno- sios ir naujosios išeivijos, skie- pyti vienybę ir solidarumą lie- tuvių tarpe, supažindinti visuo- menę su mūsų kultūriniais lai- mėjimais, duoti gražios lietu- viškos muzikos garsų, žinių iš vietos lietuvių gyvenimo ir t.t.

Ypatingai vertinome valandė- lės vedėjus ir redakcinio kolek- tyvo darbuotojus už jų išvermę bei pasiaukavimą šiam darbu. Dabartiniam jos vedėjui Henri- kui Savickui pradėjus nusiskun- dinėti pavargimu ir daurytis dar- bo talkos, netrukus pasisūlė grupė žmonių bendradarbiauti. H. Savicko atžvilgiu jie pasiro- dė jam "nespecialistai" ir po keletos pasitarimų reikalai ne- susiklaidavo. Kitaip tarus, jam buvo nepriimtini žmonės.

Yra žmonių bijančių kriti- kos. Dirbantieji jos neišvengia. Reikalinga ir pozicija, nes ne visi mūsų darbai tobuli. Mū- sų kultūriniai bendruomeniniai gyvenime svarbiausiu daly- ku laikytina, tai nuoširdi talka (atsidavimas visuomenei tarnau- ti, o ne ponauti), nes ji yra vi- sokieropos darbo sėkmės lai- das. Kas turi gerą norą ir tau- tinės pareigos pajautimo jaus- mą, tas nesivaiko gudiagalvia- vimo, išdidumo ir įsivaizduoto pranašumo laipsnio, moka reikš- tius savo skirtybėmis -- pažiūrų priešybėmis, nuomonių įvairy- bėmis ir k.

Dar nebūtų didelė bėda ieš- kant talkininkų programai su- daryti ar ją praveisti, bet da- bar visu aštrumu iškyla rei- kalas, kaip pinigą sukalti, -- kas šeštadienį šimtą su kaupu dolerių su radijo stoties admi- nistracija atsiskaityti.

Kadangi lietuviškoji radijo programa yra tiesioginėje LB Philadelphiajos apylinkės v-bos priklausomybėje, tai naujieji jos pareigūnai sukruto reikala gelbė- ti. Leido H. Savickui pasiieškoti sau tinkamų bendradarbių pro- gramai praveisti (neminima apie Redakcinio Komiteto sudarymą) ir paieškoti žmonių, kurie su- tiktytų sudaryti Bendruomenės Balsui remti finansinį komitetą. Pirmomis gegužės mėnesio die- nomis buvo suformuotas toks ko- mitetas į kurį įėjo: Algirdas Jo- nys pirm., Kazimieras Špakaus- kas ižd., Juozas Kananavičius public relations (taip pranešta per radijo), o nariais liko -- Juozas Ardys, Jonas Vigelis, Bronius Majauskas, Stasys Mel- nikas ir Vytautas Sušinskas. Jie vystys savo veiklą ir, žinoma, kreipsis į visuomenę prašyda- mi pinigines aukas ir talkos.

Sutikim, kad vargais negalais piniginiai reikalai pagerės, ar kurį laiką bus jie aplopyti, bet ar atsiras iš to finansams reu- ti komiteto "specialistų", kurie padėtų Henriku Savickui (pro- gramos vedėjui) kelti visą dar- bo našą ir nustumti jo nusi- skundimą nuovargių, nors dali- niu sumažinimu. Ar iš to komi-

teto bus surastas žmogus, ku- ris sutiktų Bendruomenės Bal- so turto (archyvo, muzikos plokš- telių, aparatūros ir įkalbėtų kal- bų į magnetines juostas) invento- rizaciją padaryti, o taip pat su- rastų visam tam tinkamą vietą padėti, kad kur nedulkėtų ir ne- gestų, kaip dabar viskas mēto- si po užkampius. Juk tai bran- gūs visuomeniniai bei kultūri- nis turtas. Didesnė archyvo da- lis šaukiasi patalpinama Lietu- vių Centriniam Archyve Chica- goje. Taigi, prie finansinių bė- dų kraunasi ir kitos, kurių nuša- linimui teks kai kam pakrutėti ir tąją linkmę. Ogi, ar dabar pra- vedamųjų programų ir jų turinio lygis jau deramai yra išnevi- liuotas? Ne. Kartais programos kultūrinė dalis įmaišoma vie- šai nekeltni dalykai. Bėda, kad mūsų lietuviškos institucijos vis dar neišmoka visas atsiradu- sias bendruomenines negeroves slapčiau savitarpy spręsti neiš- nešant į šviesą, nes tuo kai ku- rie žmonės smarkiai pasipikti- na ir neretas nusigręžia nuo pra- šomos aukos ir tokios pat pa- ramos teikimo. Pvz. ar vertė- jo LB Centro V-bos pirm. Br. Nainio įkalbėtų magnetinė juos- ton žodį paleisti per Bendruome- nės Balsą kur jis "švietė" radi- jo klausytojus apie JAV LB ta- rybos rinkimus įvykstančius ne- be gegužės 16-17 dienomis, bet dėl kitų pasimaišymo ir atsirau- dusių kontraversijų rinkiminė- se taisyklėse tas bus įvykdyta birželio 6-7 dienomis. Būta ir kitų neapdairių kyštelėjimų kul- tūrinėje programos daly, kas daugeliui programos klausytojų nepatiko. Kai nėra Redakcinio Kolektyvo, tai vieno žmogaus rankos mostelėjimai nesunkiai prastumia tą ar kitą nepagei- daujamą dalyką. O jei kas mė- gina po to vedėjui kritikos žo- dį tarti, toks susilaukia atsa- kų -- esi nespecialistas.

Peržiūrėtini ir laidotuvių di- rektorių pasigarsinimo sieksni- niai tekstai, lygiai kaip ir vers- lininkų skelbimai; pastarus su jų davejais, juos reikia koden- suotesniais padaryti ir kur tam bus nepasiduodama, mokesčio tarifą žymiai padidinti.

Taigi, ir čia reikia žmogaus, kurs sutiktų ne tik klausčiau skelbimus suredaguoti, bet ir naujų paieškoti. Šių dienų mūsų lietuviškos kultūrinės, o taip pat ir politinės institucijos išgyvena savo fonduose piniginių trūkumą. Tam yra įvairių priežasčių, tad savo darbuose bei veiksmuose plačioje visuomenėje, būkime daugiau apdairūs savo poil- giuose, solidarume, pakantoje ir įvairiose gyvenimo ar bend- ro darbo situacijose sukalba- mesni su savo bendradarbiais, tegu kitas ir nebūtų pagal pir- mojo norą -- specialistas. Ne- tarkime, kad tam ar kitam dar- bui pristigome pakaitalų ar tal- kos, lygiai kaip ir pinigų. Šian- dieną dar to nepriturkome. Pir- miausia išimė stokit geros valios žmonių visokeriopam bendruomeniniam kultūriniam darbui pirmyn vartyti ir gyvo tautinės pareigos jausmo supra- timo -- vieno bendro gėrio bei tikslo siekiant: tautinės vieny- bės ir negestančiai išsilaikan- čios lietuviškos išsąjonyje svečiosios šalyse. Per anksti nau- jieji ateiviai ėmė pavargti, o ki- ti mažiau besidomėti likimo primestu mūsų tautos dalies čia trapiu išveišku gyvenimu ateities perspektyvų šviesoje.

Kad ir šis Bendruomenės Balsas -- lietuviškos progra- mos radijo bangomis transla- cija -- einanti prie tūkstan- čio kartų prabiltos ribos netu- rėtų perdaug susiaurėti ar su- žlugti atsiradusiose bėdose dėl finansinių trūkumų. Blogiausi atveju gali pereiti iš pilnos valandos į pusvalandį išpilstant tą "vandenėlį", kurs dabar pil- noje transliacijos valandoje ne- reikalingai maišosi. Būna atsi- tikimų, kad redaktorius skun- džiasi trūkumu medžiagos vi- sai valandai užpildyti ir tada leidžia daugiau muzikos gar- sų. O minutė savo gieda.

Malonu, kad po antrųjų ban- dymų susidarė vedėjui prim- tinas Bendruomenės Balsui rem- ti finansų komitetas, kurs rei- kia manyti, praplės savo veiklą ir į jo turimo turto peržiūras. Atėjusiems talkininkams taip

pat linkėtina nepristigti išver- mės ir ryžto bevykdant užsimo- tus darbus tame mūsų bendruo- meniniai kultūriniai lauke.

MOTINOS DIENA DETROITE

Motinos diena Detroi- te šiais metais paminė- ta abiejų lituanistinių mokyklų jungtinėmis lė- gomis. Paminėjimą Lie- tuvių namuose atidarė LB Detroito apylinkės pirm. inž. Jonas Gaižū- tis, savo žodyje sveikin- damas motinas ir vi- somis linkėdamas geros sveikatos ir laimės.

Programos pirmoje dalyje pasirodė "Auš- ros" lituanistinės mo- kyklos 1 skyr. mokiniai padainuodami "Mes esam muzikantai". Jiems dirigavo mokinys Vincas Zebraitis. Po to grupelė mokinių padai- navo tris daineles.

Vaižganto vaiždelį "Motina ir sūnus" atli- ko: Regina Juškaitė ir Petras Vasiliauskas. Pa- sakotojai buvo: Edvar- das Vasiliauskas, Rūta Misiūnaitė, Giedrė Siru- tytė ir Juozas Raciukai- tis. Brazdžionio eilėraš- čio "Motina" pirmą pos- mą deklamavo Giedrė Si- rutytė. Pranešėjais bu- vo: Petras Bitleris, Vir- ginija Pranėnaitė, Povilas Strakšys, Rūta Mi- siūnaitė, Laura Alkevi- čitė ir Juozas Račiu- kaitis.

II-ros programos daly- je pasirodė LB lituanis- tinė mokykla. Vytės Ne- munėlio eilėraščių "Ma- mytei" deklamavo Asta Šepetytė. Po to buvo su- vaidintas vaizdelis "Mo- tina". Vaiždelį paruošė ir mokyklos chorui diri- gavo mokyklos vedėjas Kostas Jurgutis. Vaiž- delį skaitė šie mokiniai: Darius Jurgutis, Rita Ne- verauskaitė, Darius Mi- ciūnas ir Taura Zaran- kaitė. Be to mokiniai pa- šoko ir 2 tautinius so- kius. Šokiams vadovavo Česlava Namanienė. Akordeonu grojo Rober- tas Arlauskas. Pranešė- ja 8 sk. mokinė Rasa Že- maitytė. Vaiždelį atlie- kant gėles savo moti- noms prisegė: Saulė Ba- jalytė ir Rasa Žemaity- tė. Minėjimas baigtas Tautos himnu. Minėjimą suruošė LB apylinkės valdyba.

• KANDIDATAIS Į LB TARYBĄ Detroito apygardoje yra išstaty- ti šie asmenys: dr. Kęs- tutis Keblys, Vytautas Kutkus, Nijolė Šlepety- tė, Algis Zaparackas, Jo- nas Urbonas, Algis Ru- gienius iš Detroito ir Antanas Klimas ir J. Dė- dinas iš Rochesterio.

• DETROITO LIETU- VIŲ NAMŲ DRAUGIJA užpirkto dar du namus au- tomobilių aikštės padi- dinimui.

A. Girknius

foto
V. MAŽELIS

Tel. HY 7-4677

- vestuvės: SPALVOTA ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

422 MENAHAN St. — Ridgewood, N. Y. 11237

NEPAMIRŠKITE.
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ
IR PARAGINTI
KITUS DIRVĄ
PRENUMERUOTIS

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **JAUNIMO KONGRESO** ruošimo reikalu praeitą savaitgalį Clevelande posėdžiavo lietuvių jaunimo organizacijų atstovai, sušaukti PLB jaunimo sekcijos. Sutarė, kad II Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui ruošti vyr. komitetas bus sudarytas vėliau iš jaunimo organizacijų skirtų atstovų ir jo būstinė bus Chicagoje. Daug laiko posėdžiaujant buvo sugaišta aiškinantis bendradarbiavimo su Lietuva klausimu. Sutarė, kad PLB dar prieš kongresą sušauks simpoziumą, išdiskutavimui to klausimo.

• **HENRIKAS MACIAUSKAS**, Dirvos lino tipininkas, namuose susižeidė kairiosios rankos tris pirštus ir kuri laiką negalės rinkti linotipų. Linkime greičiau jam pasveikti ir grįžti prie darbo.

• **RITA ČYVAITĖ**, Clevelando dioclezijos gimnazijų sporto varžybose suolei į tolį ir bėgimuose pasiekė rekordus, tuo laimėdama tris pirmas vietas.

• **ALT S-gos** Clevelando skyriaus susirinkimas įvyks š. m. birželio 7 d., sekmadienį, 11:30 val., Dirvos redakcijos patalpose. Bus renkama nauja skyriaus valdyba ir tariamasi kitais skyriaus veiklos reikalais.

Visi nariai maloniai kviečiami susirinkime dalyvauti.

PAMALDOS UŽ A. A. V. RAULINAITI

Gegužės 23 d., šeštadienį, 7 val. ryto, šv. Jurgio parapijos bažnyčioje bus laikomos šv. Mišios už A. A. Vytautą Raulinaitį, tragiškai žuvusį prieš 2 metus.

SUSITIKIMAS SU KANDIDATAIS

JAV LB VI-sios Tarybos rinkimuose Ohio anvgardoj turim 10 kandidatų. Visiems idomu, kaip jie išrinkimo atveiu LB Taryboje reikšis: kaip jie supranta Tarybos uždavinius. Kaip jie sieks bendruomenę įgyvendinti, kaip jie žiūri į būsimosios LB Valdybos bei kitų institucijų pareigas bei uždavinius ir kt. Susitikimas su kandidatais įvyks gegužės 24, sekmadienį, tuoj po 10 valandos pamaldų naujosios lietuvių parapijos patalpose. Įėjimas laisvas ir visi kviečiami. Kiekvienas galės ir pats klausti. Susitikima rengia abiejų apylinkių valdybos.

PADĖKA

Jaunimo Žygio Už Tikėjimo Laisvę komitetas nuoširdžiai dėkoja Vysk. Valančiaus Lituanistinės Mokyklos mokiniam, sudėjusiems iš savo asmeninių lėšų (be tėvų paramos) finansinę paramą Jaunimo Žygiui. Tai yra malonus, viltis keliantis įvykis parodą jaunimo nuotaiką ir dėmesį religinio lietuviško auklėjimo reikalams.

Komitetas

• **RASA UNGURAITYTĖ - VALAITIENĖ** š. m. gegužės 15 d. Clevelando Meno Institute gavo Bachelor of Fine Arts diplomą. Pagrindinė meno šaka -- ilius tracijs. Sėkmės jaunajai menininkei.

• **LIETUVIŲ KALBOTYROS PROGRAMĄ** įvedus Chicago's Universitete, kur Lietuvių Fondas įmokėjo reikiamą mokesį, dabar atsiranda reikalingas stipendijų lietuviams studentams, kandidatams į lituanistikos mokslus bei profesūrą. Moksle gerai pasirodžius vėliau imtų finansuoti pats universitetas, bet pirmasis metais stipendijos turi eiti iš lietuvių.

Lituanistikai puoselėti komitetas, -- dr. G. Balukas, dr. A. Razma, dr. E. Ringus, kun. dr. J. Prunskis, A. Rėklaitis, C.B. Oksas, ponja Irena Žibas, p-lė Elena Bradūnas ir K.A. Girvilas, -- kviečia lietuvių visuomenę dabar sudaryti bent dvi pirmąsias stipendijas. Įmokas prašoma siųsti stipendijų sąskaiton, Lietuvių Fondas, 6643 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629 arba tiesiog Chicago Savings & Loan Assn., 6245 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60636, sąsk. Nr. 59760-9.

Vienas kandidatas nori studijuoti ir gyventi Universiteto patalpose. Susidaro didesnė mokesčiai: mokslas, knygos, pragyvenimas, ir jam reikia stipendijos. Sveikinami pirmieji lietuvių kultūrininkai, padarantieji pirmuosius įmokėjimus.

Pasiteiravimus ypač darė šie studentai: Rimas Černius, Audrius Plioplys, Juozas Paulionis, Vytautas Ramonis, Ramutė Plioplytė ir Aleksandras Pakalniškis.

IŠNUOMOJAMAS kambarys Naujosios Parapijos rajone.

486-7729

Akademikės išpildžiusios Motinos Dienos minėjimo meninę programą. Pirmoji eilė iš kairės: M. Jokūbaitytė, V. Mockutė, M. Gruzdytė. Antroji eilė: D. Orantaitė, G. Matienė ir A. Muliollėnė, V. Bacevičiaus nuotrauka

MOTINOS DIENA

Gegužės 10 d., Clevelando skautės akademikės Čiurlionio ansamblio namuose surengė Motinos Dienos minėjimą. Dalį programos išpildė solistė J. Daugėlienė, kuri akompanuojant p. Karsokienei, išpildė padainavo keletą, tai dienos pritaikytų dainų, pradėdama giesmę Ave Maria. Solistės balsas clevelandiečiams taip gerai pažįstamas ir visada labai laukiamas, šį kartą skambėjo ypač nu-

stabiliai, solistė giliai įsijaučiant.

stabiliai, solistė giliai įsijaučiant.

Pačios rengėjos, akademikės skautės, dvejopai nuteikė susirinkusius į minėjimą svečius. Jų atlikto montažo iš M. Pečkauskaitės veikalo "Senam Dvare", žodžių pynė, palydint Chopino muzikai, visus apgaubė giliu rimtumu ir susimąstymu. O vėlesnė programos dalis, kurią akademikės ir Korpi Vytis atliko vaizių metu, padainuodami t.n. V. Mockutės sukurtus kupletus iš mūsų dienų jaunimo gyvenimo, visus linksmam nuteikė.

Iš minėjimo mamytės skirstėsi į namus geroje nuotaikoje, savo dukrų papuoštos pirmąsias pavasario gėlių žiedais. "Tie žiedai bus simboliu mūsų meilės ir dėkingumo jums, mamytės", pasakė savo žodyje Clevelando akademikų skaučių pirmininkė Dalia Orantaitė. (j)

• **Vysk. M. Valančiaus** lit. mokyklos mokslo metų užbaigimas įvyks šeštadienio vakare, gegužės 23 d. Programoje meninė dalis ir šokiai. Šokiams gros Eug. Svidersko vadovaujamas orkestras. Prašomi visi mokyklos draugai ir buvę mokiniai skirti tą vakarą susitikimui.

KVIEČIAME Į TALKĄ!

Lietuvių Enciklopedijos leidykla išleidusi eilę vertingų ir kaizin ar bepakartojamų leidinių, iš naujo sutelkė jėgas prie ENCYCLOPEDIA LITUANICA, kurios bus 6 tomai. I-sis tomas yra jau išleistas. Maloniai kviečiame į talką ją užsiprenumeruojant.

Clevelande prenumeratas priima: Juozas Stempuzis, p. Balio Gaidžiūno krautuvėje ir Dirvos administracijoje.

Iš anksčiau išleistų leidinių dar turime:

1. Lietuvių Enciklopedija — 36 tomai
2. Vinco Krėvės Raštai — 6 tomai
3. Mūsų Lietuvą — 4 tomai.

Tai yra vertingos dovanos bet kuria proga. Jų kainos yra žemos, leidžiant dabar kaštuotų beveik dvigubai. Nedelsiant užsisakykite, nes atsargos yra nedidelės.

Adresas: Juozas Kapočius, 361 W. Broadway, P. O. Box 95, So. Boston, Mass. 02127, USA. Tel.: Leidyklos — (617) 268-7730, namų (617) 282-2759.

CUPOLA REPAIRMAN

Malleable iron foundry steady employment

in a well-established firm

good hourly rate
employe benefits
apply in person

The Fanner Mfg. Co.
Brookside Park

An Equal Opportunity Employer (37-39)

WANTED JOURNEYMEN FIXTURE BUILDERS
Must have job shop experience.
58 hour week.
O. & W. TOOL ENGINEERING
15709 Dale Detroit, Mich.
(1 Block E. of Telegraph, 2 Blocks N. of Fenkell)
(313) 538-8200
Ask for Mr. Adams (34-40)

NUMIZMATIKA

NUMIZMATIKA.

Autorius Jonas K. Karys. "Aukšelis" JAV 1970. 340 didelio formato psl. Spausa klotiniame (coated) popieryje. Kalenkoro įrišimas. Kaina \$ 15.

Tai jau trečias J.K. Kario šio žanro mokslinis veikalas.

Kas yra numizmatika? Štai autorius apie ją pats paaiškina (psl. 115): ... mokslas apie piniginius ženklus, monetas bei kitus šio mokslo apimamus visų tautų ir visų laikų objektus. Čia įeina numizmatų (atseit, tų ženklių ir objektų -- mano past.) glaudimas rūšiavimas, saugojimas, išlaikymas, tyrinėjimas; jų istoriją ir praktišką jų pažinimą. Tinkamai ištirti seni numizmat. radiniai atskleidžia daug žinių, praeities miglose dingusių ir neretai ten ilgiam laikams užmirusių...

Knygoje nurodyta gausi tuo klausimu literatūra.

Pati knyga susidaro iš dviejų dalių.

I dalis -- žodynas. Tai tartum "mini" numizmatikos klausimais enciklopedija. Čia paaiškinami ne vien to mokslo terminai, bet paliečiama daugelio kraštų numizmatika, pradedant Biblijos laikais. Šis skyrius ir sudaro esminę knygos dalį. Jis apima 201 psl.

II dalis -- raštai. Toje dalyje autorius surinko po "vieną stogą" įvairiomis progomis mūsų periodikoje tilpusius numizmatikos klausimais jo rašytus straipsnius. Čia skaitome antraštes: "Seniausieji lietuvių 'pinigai' -- nuo gintaro iki kiaušės kailiuko, iki 'grivinos'." Nuo "kapos" ir grašio iki lito. "Žygimanto Vazos 'auksinės lėkštės'." Itin vertingas straipsnis "Išskiriamieji ženklai lietuviškoje numizmatikoje". Nemažesnės vertės ir kiti čia nepaminti straipsniai.

Be to, toje dalyje skaitome ir du laišku: Dr. Račkaus "žinyno" reikalų ir atvirą laišką spaudai.

Toje dalyje sutelktos žinios padės skaitytojui išvėlgti į Lietuvos numizmatiką, neturint po ranka to paties autoriaus (o jis šioje apšvietoje mokslinėje šakoje yra tuo tarpu bene vienintelis) kitų veikalų (Senovės lietuvių pinigai" ir "Nepriklausomos Lietuvos pinigai").

Numizmatikos tekstą lobina ir ryškina apie 180 iliustracijų, rūpestingai sudarytų iš tūkstančių dalių -- dalelių.

Kiekvieno inteligento bibliotekoje turėtų būti vieta šiam turtingam veikalui.

Autorius sako, kad tai jo paskutinis šios mokslo šakos išleistas veikalas.

Knygą jis baigia jautriais dedikacijos žodžiais:

"Tau, amžinoji lietuvių Tėvyne!"

N. Gintalas

Skaityk ir platink DIRVĄ

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Už įvairius taupymo sertifikatus moka

5 1/4% iki 7 1/2%

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ĮTEIKĖ MEMORANDUMĄ

JUNGŲTINĖMS TAUTOMS

Detroito Lietuvių Organizacijų Centro delegacija, vadovaujama pirmininko Bernardo Brizgio ir susidedanti iš Algirdo Kviečio, Birutės Kvietytės, Rimo Sukauskos, Sauliaus Šimoliūno, Stasio Šimoliūno, Marijono Snapščio, Lilijos Vizgirdaitės, gegužės 11 d. susitiko su Jungtinių Tautų Asamblėjos pirmininke Angie Elizabeth Brooks Rudolph, jos lankymosi Detroito proga, ir įteikė memorandumą dėl Lietuvos, Luvijos ir Estijos nepriklausomybių atstatymo. Ji patarė lietuviams sukelti pasaulio opinią dėl mūsų kraštų padėties. Anot jos visi maži kraštai turi eiti kartu.

Pastebėtina jog lietuvaitytės buvo tautiniais rūbais pasipuošusios.

• JONAS KRUKONIS, gyv. Patersone, N.J., savo milijoninį turtą testamentu užrašė Lietuvių Fondui. Ta proga jis buvo pagerbtas New York'e suruoštoje LF vakarienėje.

• JULIUS PAKNIS ir P.W. VELEVAS, Schuyler Savings & Loan Assn. of Kearny, N.J. vadovai, Dirvai paremti atsiuntė po 25 dol., viso 50 dol. Už piniginę paramą p. p. Pakniui ir Velevei Dirva nuoširdžiai dėkoja.

• LIETUVOS ATSTOVAS J. KAJECKAS, š. m. gegužės 20 d. dalyvaus pagerbime Valstybės Sekretoriaus William P. Rogers, kurį jam rengia diplomatinį misijų šefai. Gegužės 21 d. p. O. Kajeckienė dalyvaus priėmimo e Tarptautiniame Klube, kurį rengia diplo-

matinių misijų šefų žmonių garbei Ponia William P. Rogers ir Ladies of the Board of the International Club.

• ALT S-gos Worcesterio skyrius prašo pranešti, kad siųsdamas centro valdybai už 1969-70 m. nario mokesčių \$50.00 taip pat pridėjo auką \$50.00. Viso pasiūsta \$100.00.

Be to, iš skyriaus kasos buvo paskirta \$10.00 min. Br. Balučio paminklo statybai, o kitus \$20.00 sudėjo skyriaus nariai J. Plerys, A. Zenkus, V. Pajeda, S. Vaškelis, S. Šiurkus, J. Vidūnas ir J. Matulevičius.

PAGERBĖ DAILININKUS A. IR A. TAMOŠAIČIUS

Lietuvos atstovas ir p. O. Kajeckienė balandžio 25 su rengė Lietuvos Pasiuntinybėje Washingtone priėmimą menininkams, Antanui Tamošaičiui ir Anastazijai Tamošaitienei, pagerbti jų suruoštos Kanados ambasados patalpose parodos proga. Priėmimo, šalia menininkų, dalyvavo Kanados ambasados patarėjas kultūriniais reikalais ir ponias George Cowley, Amerikos Balso Lietuvių skyriaus bei Washingtono lietuvių kolonijos atstovai.

Ponai Cowley, po priėmimo, atsiuntė Lietuvos atstovui ir p. O. Kajeckienei padėkos laišką už priėmimą ir vaišingumą. Laiške jie reiškia pasigėrėjimą Pasiuntinybėje matytas dalykais ir maloniai atsiliepia apie priėmimo sutiktus lietuvius.

Menininkai, Anastazija ir Antanas Tamošaičiai, kiekvienas po vieną savo kūrinių, padovanojo asmeniškai Lietuvos atstovui ir p. O. Kajeckienei.

CHICAGO

VAKARAS LIETUVIŠKAI KNYGAI PAREMTI

Gegužės 23 d. B. Pakšto salėje ALT S-gos Cicero skyrius rengia jo išleistosios Tumo-Vaižganto knygos Rimai ir Nerimai vakarą.

Skyriui šiame ėjime talpininkauja dailininkai: J. Paukštienė, J. Pautienius, B. Murinas, A. Rūkštelė ir M. Stankūnienė, paskyrę knygos leidimo fondui po vieną paveikslą. Šio vakaro metu minimi paveikslai bus išdalinti burtų kelių išskirtiems laimėtojams.

Norintieji paveikslų paskirstyme dalyvauti maloniai kviečiami nedelsiant įsigyti pakvietimus (jėjimas ir vakarienė — 5 dol. aseminiu) ir rezervuoti vietas telef. 354-3898.

JAU ŠIMTMETIS. KAI LIETUVIAI GYVENA CHICAGOJE

Turimomis žiniomis pirmieji lietuviai: Jurgis Liutkevičius ir Baltrus Špokevičiai su šeimomis, Chicagoje apsigyveno 1870 metais birželio mėnesį. Tuo būdu, šiemet, birželio mėnesį, sukan-ka 100 metų.

Balzeko lietuvių kultūros muziejus numato šį istorinį įvyki, atitinkamai paminėti. Tad kreipiasi į visus Chicagoje ir kitur JAV, Kanadoje bei kitur gyvenančius lietuvius suteikti smulkesnių žinių apie šiuos asmenis ar atsiliepti jų palikuonis.

Už suteiktas žinias Balzeco lietuvių kultūros muziejus iš anksto nuoširdžiai dėkoja. Muziejaus adresas: Balzecos Muzeum of Lithuanian Culture, 4012 W. Archer Avenue. Chicago. Ill. 60632. Tel. (312) 847-2441.

SAN FRANCISCO

GRAŽIAI PAVYKĖS PAVASARINIS KONCERTAS

Š. m. gegužės mėnesio 9 dieną įvyko San Francisco ir apylinkės lietuvių pavasarinis pobūvis - koncertas. Programą išpildė smuikininkas Herkulis Strolia, kuris smuiku pagrojo solo: J. S. Svendsen Romansą, Juozo Stroliaus Lietuvos Atsiminimus (Souvenir de Lithuania), H. Wieniawski Romansą ir pabaigai E. Mlynarski Mozurką. Akomponavo jo žmona. Visi minėti dalykai smuikininko buvo gražiai virtuosiškai atlikti ir susirinkusiųjų ilgais ir nuoširdžiais plojimai palydėti. Tai buvo pirmas Herkulo Stroliaus pasirodymas San Francisco lietuviams. Pobūvis-koncertas įvyko čekoslovakų salėje, San Mateo mieste, kuris randasi maždaug 25 mylių atstume nuo San Francisco. Smuikininkas H. Strolia neseniai apsigyveno San Jose mieste esančiame tik 50 mylių nuo San Francisco. Apie San Jose šiuo metu ir yra susispietę daugumas San Francisco lietuvių. Pačiame San Francisco te gyvena tik tai keletas asmenų.

Koncerte dalyvavo ir San Francisco albanų atstovai. Buvo svečių ir iš Sacramento.

LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYČIA

ŠV. PETRO BAZILIKOJE ROMOJE, pasaulyje garsiausioje vietoje jau baigiama įruošti.

Kiekvienam lietuviui branginančiam savo tautos kankinių atminimą dera būti šio paminklo kūrėjų tarpe.

Šių metų liepos 7 dieną kopolyčia bus dedikuota.

SAVO AUKĄ ATSIŪSKITE PRIEŠ KOPLYČIOS DEDIKACIJĄ.

Rašykite:

LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND
2701 W. 68 St., Chicago, Ill. 60629.

VLiko vicepirmininkas dr. Bronius Nemickas, lankydamasis Detroito, p. Šimoliūnų namuose turėjo nuoširdų pasikalbėjimą su vienminčiais ir bendradarbiais. Sėdi iš kairės: Dr. Br. Nemickas, Marija Sims, V. Šarka ir S. Šimoliūnienė. Stovi: S. Šimoliūnas, E. Musteikienė, P. Dalinis, A. Musteikis ir inž. J. Gaižutis.

CHICAGAI REIKALINGI SENELIŲ NAMAI

Užpraeitą šeštadienį, Marquette Parko parapijos salėje įvyko darbingas ir labai turin- gas naujosios Alvudo valdybos posėdis ir kultūrinė popietė. Motinos dienos išvakarėse gražiai pagerbta Motina. Tuo lai pagerbta Motina. Tuo rei kalu kalbėjusi buv. mokytoja Z. Girdvainytė, ypač pabrėžė lietuvių motinos patriotiškumą, sąmoningai pasireiškusi visais mūsų tautos kančios etapais.

Mokytoja Anelė Kirvaitytė su savo mokiniais, žavėtina puikiai, jautriai, motinos garbei atliko dainų, deklamacijų ir kanklių muzikos montažą "Lietuvė Motina, Mamytė mano". Kankliavo sesytės Bili-tavičiūtės, Miniotaitės, Stravinskaitė, Žeimytė ir kt.

Dr. Adomavičius, savo gražioje kalboje pabrėžė, kad žmogaus amžiaus ilgumas priklauso nuo jo gyvenimo būdo, sąlygų.

Seneliai neturi būti ištraukiami iš įprastų gyvenimo sąlygų ir aplinkos, nes naujose apylinkėse, aplinkybėse ir sąlygose, kaip dažnai būna su persodintu augalu -- seneliai pasijuntą slogiančioje atmosferoje. Jie ilgisi savo artimųjų draugų, jie liūdi ir neretai vienintėlis jų "darbas" beliekias -- laukimas mirties. O tai žudomai veikia ir nuodi ja jų nuotaiką, pakerta juos. Seneliams poilsio namus turime statyti Chicagoje. Čia, iš kur seneliai i tuos namus ateis. Namai turi būti išplanuo-

ti ir įrengti patogiai, o gyvenimo juose sąlygos turi būti nebrangios, laisvos.

Alvudo projektuojami seneliams poilsio namai nebus joki, kaip kas sako, "ubaginė". Ne! Tai bus Švedijos pavyzdžio kultūringi, paskutinių technikos ir sanitarijos bei higienos reikalavimų paisant įrengti poilsio namai. Be mėgamou užsiėmimo, kaip jau minėta, seneliai čia turės ir kultūrinių pramogų už kiekvieno pensijos kainą. Šiurpu dabar kartais girdėti senelių aimanas, kad jų vaikai, kuriems jie viską "pavedę", jų pensijos čekį teduodą jiems tik pasirašyti, viską sunaudoją savo reikams, o seneliai neretai blogesnėse už šunis sąlygose laikomi... Šuni, esą, vaikai išeidami ar grįžę į namus paglamonėją, paglostą, o senelį -- tėvą ar motiną, pasi-taikiusius "po kojų" rūščiai subarą, kad nesimaišytų...

Dr. Ona Vaškevičiūtė pasakojo apie senelių poilsio namus Švedijoje

ir V. Vokietijoje, kur jai pačiai, kaip gydytojai, teko darbuotis. Tose šalyse šis reikalas taip sutvarkytas, kad kiekvienas sulaukęs pensijos amžiaus darbininkas noriai eina į sen. poilsio namus, nes ten yra visais atžvilgiais puikiai išlaikomas tik už savo gaunamą pensiją.

Valdyba nutarė: pagal tradiciją kapinių puošti mo dieną gražiai paminėti mūsų mirusiųsios padaryti išklą į Forest Reserve gojų, o sekantį dieną, sekmadienį, Marquette Parke suruošti kultūrinę išklą su prkalbom, kult. filmais, muzika, vaikų žaidimais ir vaišėmis.

Baigiamajam žodyje dr. Adomavičius priminė susirinkusiems (kurių buvo virš 100 žmonių) kad kitų organizacijų pavyzdžiu Alvudas projektuoja telkti geros valios žmones padėti sutelkti reikalingas lėšas senelių namų statybai ir dėkodamas už atsilankymą maloniai kvietė gausiai lankytis Alvudoparengimuose. (kp)

DIRVOS NOVELĖS KONKURAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1970 metų spalio 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtina! privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 300 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS.

TERESEI GAŠKIENEI, p. VAŠKEVIČIENEI IR GIMINĖMS, JŲ MOTINAI MIRUS, NUOŠIRDŽIĄ UŽUOJAUTĄ REIŠKIA

MODESTAVIČIŲ ŠEIMA

TERESEI GAŠKIENEI, p. VAŠKEVIČIENEI IR GIMINĖMS, BRANGIAI MOTINAI MIRUS, NUOŠIRDŽIĄ UŽUOJAUTĄ REIŠKIA IR KARTU LIŪDI

VIKTORIJA MORKŪNIENĖ

MIELAJAI TERESEI GAŠKIENEI, JOS MYLIMAI MOTINAI MIRUS, NUOŠIRDŽIĄ UŽUOJAUTĄ REIŠKIA

KAZIMIERA IR ALEKSAS LAIKŪNAI